

ΠΑΝΔΩΗΝΔΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΓ' 15-28
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1913

Η ΚΑΒΑΛΛΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ

Εις τὴν Κάβαλλαν ἔφθασα τρεῖς ἔβδομαδας μετὰ τὴν δόπο τῶν Βουλγάρων κατάληψίν της. Τὸ ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ Τούρκου ἐνεπιστεύθη ὁ ἀρχηγὸς τῆς στρατιᾶς τοῦ Στρυμόνος εἰς τοὺς ἀτάκτους Βουλγάρους προσκόπτοις καὶ ἐπικούρους αὐτῆς, ἐνῷ ὁ ἴδιος ἐλάύνων διὰ χώρας ἐγκαταλειφθείσης ὑπὸ τοῦ ἔχθροῦ, ἐσπειδεῖ νὰ προλάβῃ τὸν ἐλληνικὸν στρατὸν εἰσερχόμενον ἥδη εἰς Θεσσαλονίκην μετὰ τὴν μάχην τῶν Γενιτσῶν. Ἡτο ὁ «ἄγων δρόμου», τὸν δόπον στρατιώτιοι κριταὶ ὑπαινήθησαν ἐσχάτως καὶ ἐχαρακτήρισαν ὡς οἰντρὸν σφάλμα τῶν συμμάχων. Τὸν ματαιώς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τότε βιασθέντα νὰ φθάσῃ στρατὸν ἥναγκασθμασαν ὅχι πολὺ κατόπιν ν ἀποσύρωσιν οἱ Βουλγάροι, μεταφέροντες διὸ ἐλληνικῶν μεταγωγῶν ἐκεῖ δόπο ἀρχῆθεν ἔπρεπε νὰ κατευθυνθῇ. Τὴν ὕραιάν δμως χώραν ἀπὸ Μελενίκου καὶ Νεβροκόπου μέχρι Σερρῶν, Δράμας, Ἐλευθερῶν, Ξάνθης, Καβάλλας δὲν ἥδυναντο νὰ σώσουν πλέον ἀπὸ τὰ ἄτοπα, τὰ δόπια συνεπῆγεν ἡ ἔξι ἀρχῆς παράδοσίς της εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἀτάκτων δρόμων. Ἐως σήμερα, μετὰ τρεῖς δλους μῆνας ἔκποτε, ὁ σιδηρόδρομος Θεσσαλονίκης-Δέδεαγάτς, ἀπὸ Δοϊράν διὰ Δεμίο - Ισάρο, Σερρῶν εἰς Δράμαν καὶ Ξάνθην δὲν δύναται ἀκόμη νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν κύνησιν τῆς χώρας. Καὶ ἡ διοίκησις δὲ αὐτῆς ἀκόμη δὲν εἰσῆλθεν εἰς ὅδον κανονικήν, εἶνε μάλιστα πολύ, πολὺ ἀνώμαλος καὶ εἰς τοὺς κατοίκους πολὺ δυσάρεστος.

“Οτε εὑρέθην πολὺ πλησίον τῆς Καβάλλας, κατέναντι αὐτῆς εἰς τὴν Θάσον, ταξίδευών ἐκ

Πειραιῶς μὲ ἀτμόπλοιον τῶν νέων νησιωτικῶν γραμμῶν, δὲ ἀποκλεισμὸς τῆς νήσου ταύτης ἀπὸ τῆς μόνης ἀγορᾶς καὶ τοῦ μόνου λιμένος τῆς συγκοινωνίας της μὲ τὸν ἄλλον λόσμον — τοῦτο εἶνε ἡ Καβάλλα διὰ τὴν Θάσον — ἦτο πλήρης. Ὁλίγον κατόπιν αὖθις μέτρα ἀνευθύνων βεβαίως βουλγαρικῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως ἀπηγόρευσαν τὴν μετὰ τῆς νήσου συγκοινωνίαν καὶ εἰς μικροὺς ἀκόμη λεμβούχους. Τότε δμως ἦτο δυνατὸν εἰσέτι μὲ τινας περιορισμοὺς νὰ πλεύσῃ κανεὶς ἐκ τῆς νήσου εἰς Καβάλλαν μὲ μικρὸν ἰδιωτικὸν ἀτμόπλοιον, ἀνήκον εἰς τὴν γερμανικὴν μεταλλευτικὴν ἐταιρείαν τῆς Θάσου καὶ ἐκτελοῦν τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐταιρείας. Τὴν εὐκαιρίαν ἀντὶ τὴν ὀφελήθην διὰ νὰ γνωρίσω τὸν δεύτερον μετὰ τὴν Θεσσαλονίκην λιμένα τῆς Μακεδονίας καὶ μίαν τῶν σπουδαιοτάτων καθαρῶς ἐλληνικῶν πόλεων αὐτῆς.

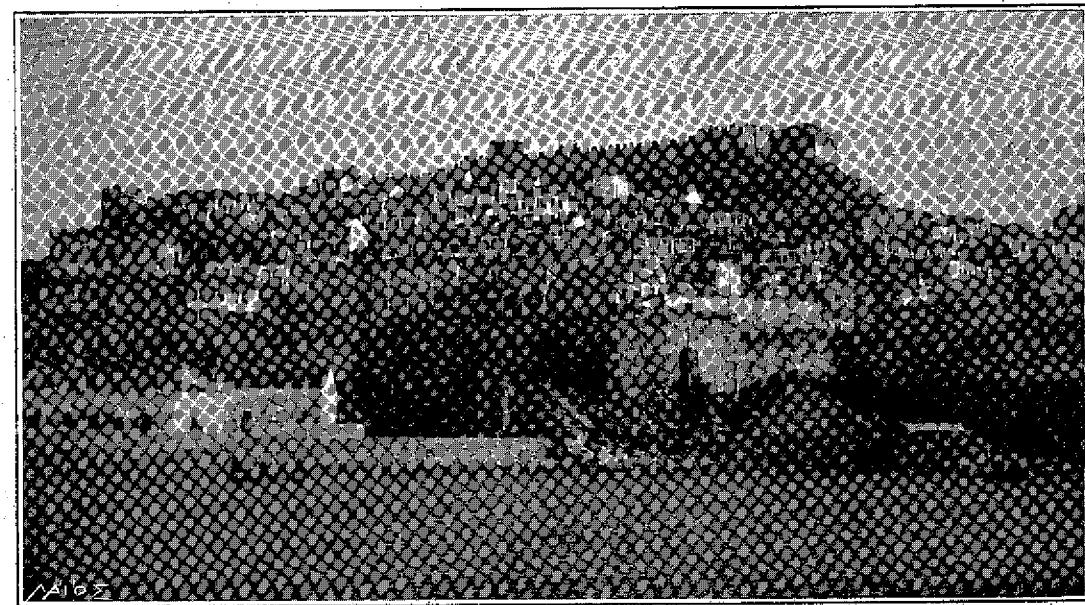
Ἀπὸ τὸν «Λιμένα» τῆς Θάσου, δστις τὸ δνομα τοῦτο φέρει ὡς δὲ κατ' ἔξοχὴν καὶ μάλιστα μόνος λιμὴν αὐτῆς, ἡ μέχρι Καβάλλας ἀπόστασις εἶνε δεκαπέντε περίκου μιλῶν. Ἄλλ' ἡ μακεδονικὴ ἀπὴ διατάξει Καβάλλας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέστου ἀπέχει τῆς νήσου μόλις ἔξι μίλια. Καὶ εἰς τὸ μέσον ἀριθμῶς τοῦ στενοῦ τούτου πορθμοῦ κεῖται τὸ ἀκατοίκητον βραχῶδες νησάκι, ἡ Θασοπούλα, ἡ δοπία προκαθημένη εἰς τὸν κολπίσκον τοῦ «Λιμένα». σχηματίζει αὐτὸν εἰς ἀληθῆ λιμένα, εὐρύχωρον καὶ ἀσφαλῆ. Παρὰ τὸν λιμένα τοῦτον ἔκτισαν διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀρχαῖοι Θάσιοι τὴν πόλιν των ἐντὸς μικρᾶς καταφύτου εὐφόρου λεκάνης, κακλουμένης ἀπὸ

δαισώδη χαριτωμένα βουνά. Οι ἐπιχειρηματικοί καὶ δραστήριοι Ἰωνες οἱ ἰδρυσαντες ἔδω τὴν ἀποικίαν των, ἥδύναντο βεβαιώς πολὺ καλὰ νὰ ἐκτιψήσωσι τὴν σημασίαν τῆς θεσεως ταύτης πρὸς κάρπωσιν τοῦ πλούτου τῆς τόσογύ πλησίον κειμένης ἀντικρυνῆς μακεδονικῆς παρασίας, τῆς δικοίας τὸ σπουδαιότερον τμῆμα ἀποτελεῖ. ἡ ἐκ τῶν προσχώσεων τοῦ Νέστου γονιμωτάτη πεδιάς. Σήμερον ἀκόμη ἡ Θάσος φαίνεται διατηροῦσα πᾶσαν τὴν ἔξωτερην δύνην τῆς παλαιοῖς ἑκείνης εὐδαιμονίας της. Πραγματικῶς ἡ ὀλοστροφήγυλη φουντωτὴ νῆσος τόσον ἀκατάδιητη εἶναι ἀκόμη τὰ γεανικά της κάλλη, εἰνε ἔξ αλλού τόσον ἀκραιφνῶς ἐλληνικὴ μέχρι τοῦ μὴ ἔχειν μηδένα πάροικον Τούρκον, ἡ ἀρχαία της πόλις πρὸς τούτοις τόσον ὁραῖα λειψαντα σώζει τοῦ θαυμασίου περιβόλου, τῶν καλλιτεχνικῶν πυλώνων, τῶν μόλων τοῦ λιμένος της, ὡστε σχεδόν νομίζει τις δτι ἵζη ἐνταῦθα εἰς ἀρχαίον περιβάλλον ὑπὸ τὴν σκέτην τῶν δασῶν τῆς νήσου καὶ παρὰ τὸ σιωπηλὰ ἔρείπια τῶν ναῶν καὶ τῶν δημοσίων κτισμάτων της.

Τὴν συγκοινωνίαν μὲ τὴν Καβάλλαν ὑπῆρε τεῖ ή μικρὰ «Ιδα» τῆς μεταλλευτικῆς ἐταιρείας, δχι κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν Λιμένα, ἀλλὰ πάντοτε διὰ μέσου τῆς ἔδρας αὐτῆς παρὰ τὰ Λιμενάρια, κείμενά εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν ὅμραν τῆς νήσου. Παραπλέει τις ἐπομένως διῆν τὴν βορείαν καὶ δυτικὴν παραλίαν μὲ τὴν ξεισίαν θέαν ἐξ ἀριστερῶν μὲν πρὸς τὰ κατάφυτα χαμηλὰ βουνά τῆς νήσου καὶ τὰ εἰς τὰ πλάγια των ὁραιῶν τοποθετημένα χωρία, ἐκ δεξιῶν δὲ πρὸς τὰς μεγαλοπρεπεῖς τῆς Μακεδονίας μακρὰς σειρὰς δρέψων ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων κορυφῶν τῆς Ρούσσου, τάνα τοῦ Παρισίου μεταξὺ Καβάλλας

Οι παρὰ τὴν προκυμαίαν δρόμοι τῆς πόλεως εἶναι ὅπως οἱ συνήθεις τουρκικῶν παζαριῶν: σκότος καὶ ὀλίσθημα, ὀλίσθημα εἰς τὸν παγύν βρόβιορον. Οἱ πλεῖστοι ὅμως ἄλλοι δρόμοι εἶναι ἀρκετά καθαροί, ὅλοι ἀνηφορικοί, διότι ἡ πόλις κεῖται εἰς τὰ πλάγια βραχώδους ἔχορον βουνοῦ προβάλλοντος εἰς τὴν ἀλίμενον θάλασσαν βραχίονα, ἐπὶ τοῦ ὅποιου κεῖται τὸ παλαιὸν φρούριον καὶ ἡ τουρκικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Τὴν ὁραν ποὺ ἐφθάσαμεν δὲν διέκρινα ἐννοεῖται τίποτε ἀπὸ αὐτά, καὶ μόνον τὸ μέγα οἰκοδόμημα τῆς Ἑλληνικῆς λέσχης, ὀλίγον ὑψηλότερα τῆς προκυμαίας κείμενον, ἐφαίνετο μακρόθεν ἥδη ἀπὸ τὴν θάλασσαν καταλαμπόμενον ἀπὸ τὰ πολυάριδα φῶτα του.

Τοεῖς ὕδατα διαρκεῖ ὁ παράπλους καὶ ἄλλας τοεῖς πάλιν ἔκειθεν ὁ πλοῦς πρὸς τὰ διπέσω μέ-

ΚΑΒΑΔΛΑ -- ΑΠΟΨΙΣ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΕΚ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ἀρκεταὶ προσωπικότητες ἐκ τῶν βουλγαριῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Ἀλλὰ καὶ ἀμέσως ἀντελή-
φθην διτὶ κάποια βαρειά, πολὺ βαρειά ἀτμο-
στραῖς ἦτο διακεχυμένη εἰς τὸ καθ^τ δλοκλη-
ρίαν ἐλληνικὸν περιβάλλον. Ή κατήφεια ἦτο
ζωγραφιμένη εἰς τὰ πρόσωπα δλων καὶ ἀκόμη
μεγαλυτέρα ἦτο ἡ δυσφορία τῶν ἀνθρώπων
δι’ ὅσα ἔβλεπον γινόμενα καθ^τ ἡμέραν ἐνώπιον
των καὶ δι’ ὅσα ἔφοβοῦντο διὰ τὸ μέλλον. Εἶχα
ἀκούσῃ ἡδη πολλὰ περὶ τοῦ τρόπουν, καθ^τ ὃν
κατελήφθη ἡ χώρα περὶ τὰς Σέρρας, τὴν Δρά-

μαν, τὴν Ξάνθην, τὸ Σαρισιαμπάν, ἀλλ' αἱ λεπτομέρειαι, τὰς δύοίας ἥκουνα τώρα εἰς τὸν προχείρως ἐκεῖ σχηματισθέντα Ἑλληνικὸν κύκλον ἡσαν φρικωδέστεραι. Ἔλληνας δὲν ἔβλαψαν πουθενά οἱ ἄτακτοι. Βούλγαροι. Ὁ δόλιγος μάλιστα τακτικὸς βουλγαρικὸς στρατός, δύσις εἰσῆλθεν ἀργότερον εἰς τὴν Καβάλλαν, ἐφέρθη ἀξιοπρεπέστατα πρὸς ἡμᾶς. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπλούσκοι στρατιῶται ἔζητωραύγονυν ὑπὲρ τῶν συμμάχων, αἱ Ἑλληνικαὶ δὲ οημαῖαι ἀδελφωμέναι πρὸς τὰς βουλγαρικὰς ἀνυψώθησαν παντοῦ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ὁραίας ἡμέρας τῆς ἐλευθερίας. Ἀλλ' αἱ διαχύσεις αὗται δὲν διήρκεσαν πολὺ. Αἱ προχείρως ἔγκατασταθεῖσαι ἀρχαὶ ἔσπενσαν ἀμέσως δι' ὅλων τῶν μέτρων νὰ δεξιούν δτι οἱ νικηταὶ δὲν ἦλθαν ὡς ἐλευθερωταί, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ὡς Βούλγαροι κατατηταὶ καὶ ἐπομένιως ὡς ἔκβουλγαρισταὶ τῆς χώρας καὶ δπου

Θάσον, ἐλπίζουσα ἔκειμεν τὴν σωτηρίαν. Εὐθὺς δὲ κατόπιν εἶδον ὅλα τὰ δεινὰ ἐπιπίποντα κατὰ τῆς κεφαλῆς των.

Οἱ σκοπὸς τῶν κατακτητῶν ἡτο πρῶτον ὁ χορηματισμός, ὅχι δικαὶος πρὸς ὅφελος τῆς δικαιούμενῆς νὰ προβῇ καὶ εἰς βαρυτάτην ἀκόμη φροντίδαν τῶν γλιδώντων μπέηδων βουλγάρικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ μόνον πρὸς ἴδιον τῶν ἀτομικῶν. Διὰ τοῦτο καὶ τοὺς πλουσίους Ἐβραίους, οἱ ὅποιοι ἀλλοῦ μόνον ἤξευραν ν' ἀνοίγουν πλατεῖτα τὰ στόματά των δι' ὅτι δὲν τοὺς συνέβη, ἐνῷ ἐδῶ ἔμειναν ἰχθύων ὀφενότεροι καὶ δι' ὅσα πικρὰ καὶ ἀλγεινὰ τοὺς συνέβησαν, ἔξεμάτισαν κυριολεκτικῶς ὡς τὸ κόκκαλο. Ἔνα ἡλικιωμένον Ἐβραῖον μεγαλέμπορον ἔστειλαν νύκτα ὄφρας πολλὰς μαραδάν τῆς Καβάλλας, διόπθεν ἔκαστος ἐγνώριζεν διὰ κανεὶς τότε δὲν ἐπέστρεψε ζωντανός. Εἰς τὴν περὶ τῆς ψυχῆς του ἀγωνίαν δὲ καλὸς ἀπόγονος τοῦ Ἀβραὰμ ἐδέχθη νὰ πληρώσῃ διὰ λύτρα τοῦ ἑζήτουν, διότι περὶ αὐτῶν ἐπρόκειτο καὶ ὅχι περὶ τῆς ἡμιστα ἐνδιαφερούσης τοὺς Βουλγάρους ζωῆς του. Λέγεται λοιπὸν διὰ ἐπλήρωσε πενήντα χιλιάδας λιρῶν λύτρα, ποσὸν τὸ ὅποιον ὑποθέτω ἔξωγκωσε τόσον πολὺ ἡ φῆμη. Ἄλλος οἱ ἀνθρώποι, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζαν διὰ ἡ σύνηγος τοῦ βαθυπλούτου Ἐβραίου ἐδωκεν εἰς τὸν πρῶτον ἀγαγγελλαντα τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀποχθέντος καὶ τὴν δισον οὐτῷ ἐπιστροφὴν τοῦ ἀνδρός τῆς φυσικῶν ἔκαστον λίρας, ἐπίστεναν ἀδιστάκτως διὰ τὰ λύτρα δὲν ἦσαν οὔτε χιλιαὶ οὔτε πέντε χιλιάδες λιρῶν, ἀλλὰ πενήντα χιλιάδες, σωστές.

Εἰς τὸν Τούρκον τὴν διαρραγὴν ἥκολονθει διὰ σφαγιασμὸς — καὶ σφαγιασμὸς δυστυχῶν διὰ βασάνιστηρίων. Σύρος μουσουλμάνος, δικηγόρος εἰς τὴν Θάσον παρὰ τὴν Διοικήσει, εἶχε τὴν καποτυχίαν νὰ εὑρεθῇ τὰς ἡμέρας τῶν σφαγῶν εἰς τὴν Καβάλλαν. Συνελήφθη ἀνατίνως ὅλως διόλου, ἀφοῦ δὲν ἦτο Τούρκος, καὶ ὑπεβλήθη εἰς τόσον φρικτὰ βασάνιστηρία, ὡς ὡς χάρων ἔζητε παρὰ τῶν βασάνιστῶν του, νὰ τὸν ἀποτελείσουν τὸ ταχύτερον. Καὶ τὸν ἀπετελείωσαν.

Ἡ σφαγὴ ἐγίνετο μόνον ἐκ δίψη αἵματος. Γυναικῶν τὰ μέλη ἀπεκόπτοντο, παιδιὰ διεμελίζοντο. Ἀνδρες ἀπόγυμνούμενοι καὶ δενόμενοι κατὰ τρεῖς - τέσσαρας ἐλογιζόντο καὶ ἐκυλίοντο ἔπειτα εἰς τοὺς τάφους, οἱ ὅποιοι δὲν ἀπέκρυπτον καὶν τελείωσαν τοὺς νεκρούς. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον κρανίου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἔβλεπον κατόπιν οἱ διαβάται χειρας ἡ πόδας τῶν θυμάτων τῆς θηριωδίας ἀνακύπτοντα ἐκ τῶν βόδηων τῆς ταφῆς.

Αὗτα ἐγίνοντο εἰς τὴν πόλιν, ἡ ὅποια μεταξὺ

τῶν εἰκοσιτριῶν χιλιάδων κατοίκων τῆς ἥρεθμει πρὸ τῆς «ἀλώσεως» περὶ τὰς τρεῖς ἡ τέσσαρας χιλιάδας Τούρκους. Οἱ Ἐβραῖοι ἦσαν πολὺ ὅλιγοι, μόλις χιλιαὶ ψυχαί, ἐνῷ οἱ λοιποὶ εἶναι πάντες ἀνεξαιρέτως ἀκραιφνεῖς Ἐλληνες, ἐλληνιστὶ πάντες λαλοῦντες. Εἰς τὰ χωρία δικαὶος ἡ καταστροφὴ ὑπῆρχε δικαιωτέρα. Πληθυσμοὶ ὀλόκληροι φαίνεται ἔξωλοθρεύθησαν, ὡς τὰ συννᾶς ὑπὲτο Τούρκων κατόψημένης χώρας. Ἰδιαίτερως καὶ δῆλη τὴν πλουσίαν καὶ μεγάλην περίχωρον τοῦ Σαρισταμπάν βέβαιον εἶναι διὰ τὸν ὄλεθρον τοῦτον περιελήφθησαν πρὸ πάντων οἱ γαιοκήμονες μπέηδες μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων, ὡς τὰ εἶναι ἀδύνατος πᾶσα δέξιωσις ἀποκαταστάσεως εἰς τὰ πατρικὰ κτήματα οἰουδήποτε ἀπογόνου μετὰ τὴν εἰρήνευσιν τῆς χώρας.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονός δεικνύει διὰ μέδην νικητῶν καὶ λύσα μάλιστα τῶν ἀτάκτων σωμάτων τῶν Βουλγάρων δὲν ἡτο ἡ ἐκδήλωσις ἐκείνη τῆς ἀπανθρωπίας, ἀλλὰ μέτρον φρικωδῶς δραστικὸν ὑπαγορευθὲν ὑπὸ σχεδίου πολιτικοῦ. Ἡ χώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνη καθαρῶς βουλγαρικὴ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον φέρει ἀπὸ εὐθείας μόνον δικασμός αὐτῆς ἀπὸ παντὸς μὴ βουλγαρικοῦ στοιχείου. Ἔξοχον δικαὶος ἀφορμὴ πρὸς τοῦτο δίδει διόπλευρος — προχειρῶς καὶ κατὰ πρῶτον λόγον διὰ τοὺς Τούρκους. Διὰ τὸν λοιπὸν κατοίκους — καὶ οἱ λοιποὶ μὴ Βουλγάροι κατόσκοι εἶναι μόνον Ἐλληνες — υπάρχουν ἐν τῷ παρόντι καὶ ἀλλὰ μέτρα. Τὰ μέτρα δὲ ταῦτα ἥρχισαν νὰ ἐφαρμόζωνται εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας ὧδας τῆς διαχυτικότητος.

Τὸν διὰ τῆς σφαγῆς δεκατισμὸν τοῦ τούρκικον πληθυσμοῦ ἥκολονθεισεν ἀμέσως ἡ ἀραιότης του διὰ τῆς παρασχεθείσης ἐπὶ τέλους ἀδείας νὰ φύγουν ἐκ τῆς πόλεως δοσοῦ ἥδελον. Καὶ ἥθελον, ἐννοεῖται, πάντες, ἀφοῦ μόνον τοιουτοδόπως ἥδυναντο νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν σφαγὴν. Ἡ «Μαχρούσα» τὸ θαλαμῆγον τοῦ Χεδίσου ἐστοιβάξεν εἰς τὸ μέγα τον κῦτος, μόνον εἰς ἓνα τον ταξίδι, τέσσαρας χιλιάδας μουσουλμάνων, μεταφερόντων εἰς τὴν Ἀγύπτον. Τὸ θέματο τῶν καταφεγγόντων εἰς τὸ πλοῖον δυστυχῶν ἡτο φρικτόν, καὶ δταν τὸ ἔβλεπα ἐσκέφθην μόνον τι θὰ ἐγίνετο εἰς δῆλην τὴν πολιτισμένην Εὐρώπην, ἀν παρόμοιόν τι ἐπανελαμβάνετο εἰς κανένα λιμένα τῆς ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων καταληφθείσης χώρας. Πρόκειται νὰ διμολογήσῃ κανεὶς διὰ οἱ σύμμαχοι μας Βουλγάροι εἶναι τυχηροὶ ἀνθρώποι. Ἀλλὰ τὸ τοιουτοδόπως σχηματισθὲν κενὸν εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως καὶ τῆς περίχωρον ἔσπευσαν ἀμέσως νὰ πληρώσουν διευκολύνοντες παντὶ τρόπῳ τὴν ἐγκατάστασιν Βουλγάρων. Μή-

ΦΟΝΕΥΜΕΝΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Γεώργιος Σκαρπέτης, Υπόλοχος Πεζικού

Γ. Καριτατόπουλος, Υπόλοχος Μηχανικού

Σπυρίδων Σαλαμάτας, Υπόλοχος Πεζικού

Αλέξιος Βράχος, Υπόλοχος Γραμματείας

Ιωάννης Παστεριάτης, Σχολ. Δοκίμων

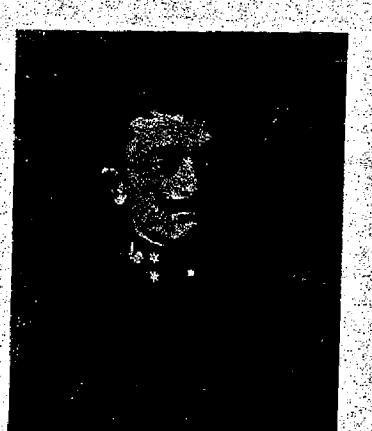
Αναστάσιος Κοφόδης, Ανθυπόλεσχος

Κωνσταντίνος Καλαϊδης, Ανθυπόλεσχος Πεζικού

Λουκάς Σούδας, Εφ. Ανθυπόλεσχος

Βασιλείος Κουκουνάρης, Υπόλοχος Πυροβολίου

πως έλειπαν κατοικίαι ή περιουσίαι ἀμετακίνητοι διὰ τοὺς ἐποίκους;

Τοιουτορόπως δύμως ἐπετυγχάνετο ἀμέσως ή εἰσαγωγὴ ἵσχυροῦ βουλγαρικοῦ στοιχείου εἰς τοὺς κόπλους τῆς χώρας, ή δύσις καὶ μετὰ τὰς ἴστορικῶς γνωστὰς δημόσιες αὐτῆς εἰς παλαιοὺς αἰώνας ὑπὸ τῶν προγόνων τῶν σημερινῶν κομιτᾶτερῶν δὲν ἔπαινος νὰ εἴνε καθαρῶς ἐλληνική. Καὶ αὐτὴ ή κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας κατακόμηνισις τῶν μιναρέδων τῆς Καβάλλας καὶ ή μεταβολὴ εἰς ἐκκλησίας τῶν τζαμίων, σκοπὸν εἶχε μόνον νὰ ἔγκατασταθῶσιν εἰς τὰ τουρκικά τεμένη Βουλγάροι λερεῖς καὶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς αὐτὰ βουλγαρικὴ λειτουργία. Ἀμέσως καὶ τὸ μέγα ἀνώτερον τουρκικὸν σχολεῖον μετεβλήθη εἰς βουλγαρικόν, μὲ διδασκάλους τούλαχιστον Βουλγάρους, ἐφόσον μαθηταὶ ἀκόμη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐνθεύδουν, καὶ εὐθὺς κατόπιν χειρ ἐτέθη καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἀνέκαθεν μέχοι τῆς στιγμῆς ἐκείνης καθαρῶς ἐλληνικῆς κοινότητος τῆς πόλεως. Διωρίσθη Βούλγαρος δῆμαρχος ἀντὶ τοῦ ὑπάρχοντος Ἐλληνος καὶ διὰ εἰσαγωγῆς Ἀρμενίων — δλοὶ οἱ Ἀρμένιοι δὲν συμποσοῦνται εἰς ἕκατὸν ψυχῶν καὶ εἰνε δλοὶ ἀχθοφόροι καὶ τοιοῦτοι τινὲς — εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἔξεβουλγαρίσθη προχείρως καὶ τούτο.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἑκείνας τῆς πρώτης ὁρμητικῆς ἐπιθέσεως τῶν Βουλγάρων κατὰ τῶν Ἐλλήνων πλέον ἔχθρῶν, ἀφοῦ οἱ Τούρκοι διὸ ἀσφαλεστάτου τρόπου ἔγιναν ὀβλαβεῖς, εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ενορήκα καὶ ἀφῆκα πάλιν — πρὸ δύο μηνῶν — τὴν ὡραίαν ἐλληνικὴν πόλιν τῆς ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ἐλευθερωμένης πόλεως τὴν ἐντύπωσιν δὲν ἔλαβα, ἀλλὰ τῆς ἀλωθείσης. Τὸ ἐμπόριον τῆς ἐμπορικωτῆς πόλεως εἶχεν ἀπονεκρωθῆ ἐντελῶς. Τὸ τελωνεῖον ενορήκα κλειστὸν καὶ ἐπὶ πολὺ ἀργότερα ἔμεινε κλειστὸν πάντοτε. Ξένα πλοῖα τίποτε δὲν ἀπεβίβαζαν καὶ τίποτε δὲν παρελάμβαναν. Καὶ τοιουτορόπως συνέβη ὅτε κατὰ τοὺς δύο τελευταίους μῆνας τοὺς ἀπὸ τῆς ἀλώσεως, δλαι αἱ εἰσπράξεις τῆς πόλεως, ἥτις ἐπὶ Τούρκων ἔχει τοτὲ ἐν ἡμίσου ἐκατομύριον χιλιόγραμμα καπνὸν τῆς Δράμας καὶ Ζάνης, ἀνῆλθον εἰς τριάκοντα πέντε χιλιάδας φράγκων, ἐνῷ ή ἐλληνικὴ διοίκησις τῆς ἀσημάντου καὶ ἡκίστα παραγωγικῆς Λήμουν ἔδειξεν εἰσπράξεις ἐντὸς εἴκοσι μόνον ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κατοχῆς λίρας χιλίας πεντακοσίας, ἥτοι περίπου τὸ αὐτὸ ποσόν.

Ἡ σινοχωρία δύμως ή καταλαβοῦσα τοὺς Ἐλληνας ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν συμμάχων ἐλευθερωτῶν μετεβλήθη ἔκτοτε εἰς ἀπελπισίαν. Ἑκτοτε ἔξεδηλωθησαν μὲ τὸν σαφέστατον τρόπον καὶ

αἱ ἀρχικαὶ προθέσεις τῶν Βουλγάρων μὲ τὸν ἐλληνικὸν πληθυσμὸν τῆς ἀπὸ Σερρῶν μέχοι Ραιδεστοῦ κατεχομένης σημερον ὑπὸ αὐτῶν χώρας. "Ἄν ή ἐπέκτασις τοῦ βουλγαρικοῦ κράτους μέχοι τοῦ Αλγαίου εἴνε ἀναπόδραστος ἴστορικὴ ἀγάγη, ἀλλὰ θὰ είνε ἀρά γε μοιραία ἔκβασις τοῦ κατὰ τοῦ Τούρκου ἀγῶνος καὶ διὰ τούτους ἐκβουλγαρισμὸς χώρας ἀπὸ ὑπερδισκίλιων ἐπὶ τὸν ἐλληνικὸν;

Παλαία ἴστορία θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν νοῦν τοῦ καθενὸς ἀποβλέποντος εἰς τὰ σημερινὰ πρόγυματα.

Τοῦ Ἐλληνισμοῦ τὸ κράτος καὶ τὴν ὑπαρξίαν αὐτὴν δημιφισθήησαν πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸν μέσον αἰώνα οἱ δύο σημερινοὶ σύμμαχοί του, Βουλγάροι καὶ Σέρβοι.

"Ολίγον πρὸ τοῦ 927, δτε εἰς τὴν μεγίστην τοῦ ἀκμῆν καὶ δύναμιν τὸ βουλγαρικὸν κράτος ἀνυψωθὲν ἔφειρε τὸν κύβον πρὸς τελείωσιν τοῦ ἀγῶνος τούτοι, ή ἴστορία ἀποφασιστικῶς ἀρνήθη εἰς αὐτὸν τὸ γέρας. Ὁ μέγας τσάρος Συμέων, δύνατὸς Βούλγαρος, ἀνατραφεῖς εἰς τὸ Βιζαντιον καὶ σπουδάσας ἔκει τὸν Δῆμοσθένη καὶ Ἀριστοτέλη, ἀπέσυρε τοὺς στρατοὺς τοῦ ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν Βούλγαρον τοῦ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον διὰ νὰ μείνουν ἔκει διὰ παντὸς τὰ μεγαλουργὰ σχέδια του. Μετὰ τεσσαράκοντα μόλις ἔτη δ ἔγγονός του ἔκδοσμει τὸν θρίαμβον τοῦ Βιζαντινοῦ αὐτοκράτορος καὶ διήνυε τὸν βίον του ὡς μάγιστρος αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀπολαύσει τῶν ἀγαθῶν τῆς μεγάλης πρωτευούσης τοῦ Ἐλληνισμοῦ. Ἐπεισόδιον ἀπλοῦν, καίπερ δεινοὺς καὶ αἰματηροὺς ἀγώνας προκαλέσαν, ὑπῆρξε κατόπιν δ πόλεμος τοῦ Βασιλείου πρὸς τὸν Σαμουῆλ, δ πόλεμος δοτὶς ἔδωκε τὸ ὄριοτικὸν τοῦ τέλος εἰς τὸν προαιώνιον ἔκεινον ἀγῶνα. Χάριν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ κόσμου δλού ἐθριάμψει τότε δ Ἐλληνισμός.

Τὸ 1355 ὀπένθησκε πρὸ τῶν τείχων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ δ Σέρβος μονάρχης Στέφανος Δούσιαν, ὅστις ἀντιφώσας εἰς δλίγων ἐπὶ τὸ σερβικὸν κράτος ἐδοκίμασε ματιάς. ν' ἀρπάση ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν πολιτικῶς ἔξησθενωμένων τότε Ἐλλήνων τὸ σκῆπτρον τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ τουρκικὴ ἀρχὴ τῶν φρικαλέων κατόπιν αἰώνων εἶνε μία σελὶς μόνον εἰς τὸ ὅγκοδες βιβλίον τῆς ἴστορίας τοῦ ἐλληνικοῦ κόσμου — σημερον δις ἀγόραφος πλέον σελὶς δι' ἡμᾶς, ἀν μόνον πνίγωμεν βαθύτατά τινα αἰσθήματα θλίψεως δι' δύνηηροταν παρεκθόν.

Τοιουτορόπως τὸ 1912 ἐτελείωσεν δις συνέχεια δχι προσφάτου παρελθόντος, ἀλλ' δις συνέ-

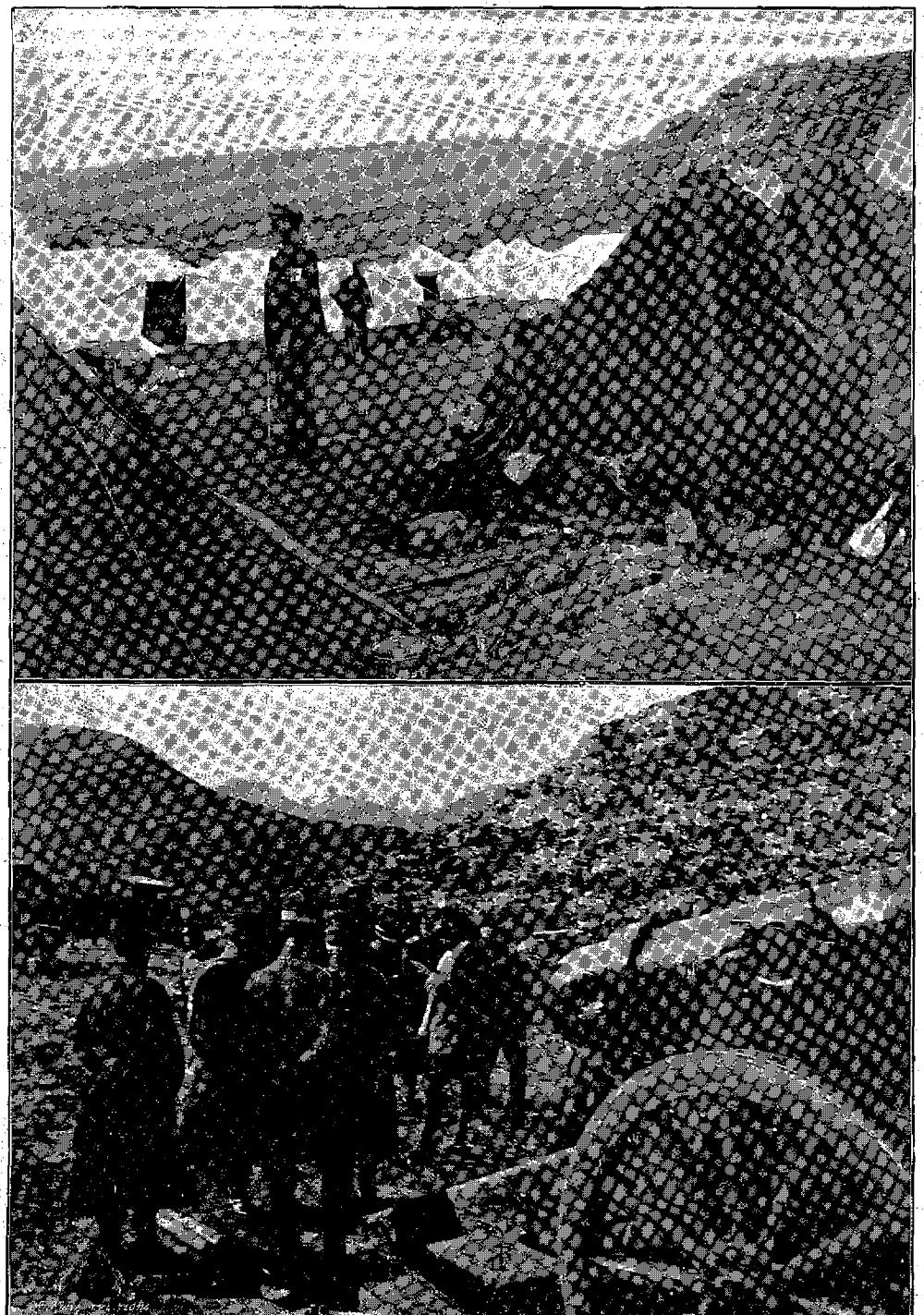
θηγ τὸ θὰ κάμωμε λοιπὸν μὲ τοὺς καλοὺς μας τούτους φίλους, οἱ δρῦοι πάλιν ζωηρεύουν, διπλας τελείταλος ποτέ, ποδ δέκα σχεδὸν αἰώνων, καὶ γίνονται πολὺ δημόσιοι;

Είτα: Θὰ πολεμήσουμεν, δις φαίνεται, πάλιν, ποδὶν κλείσουν ἀκόμη οἱ δέκα αἰώνες.

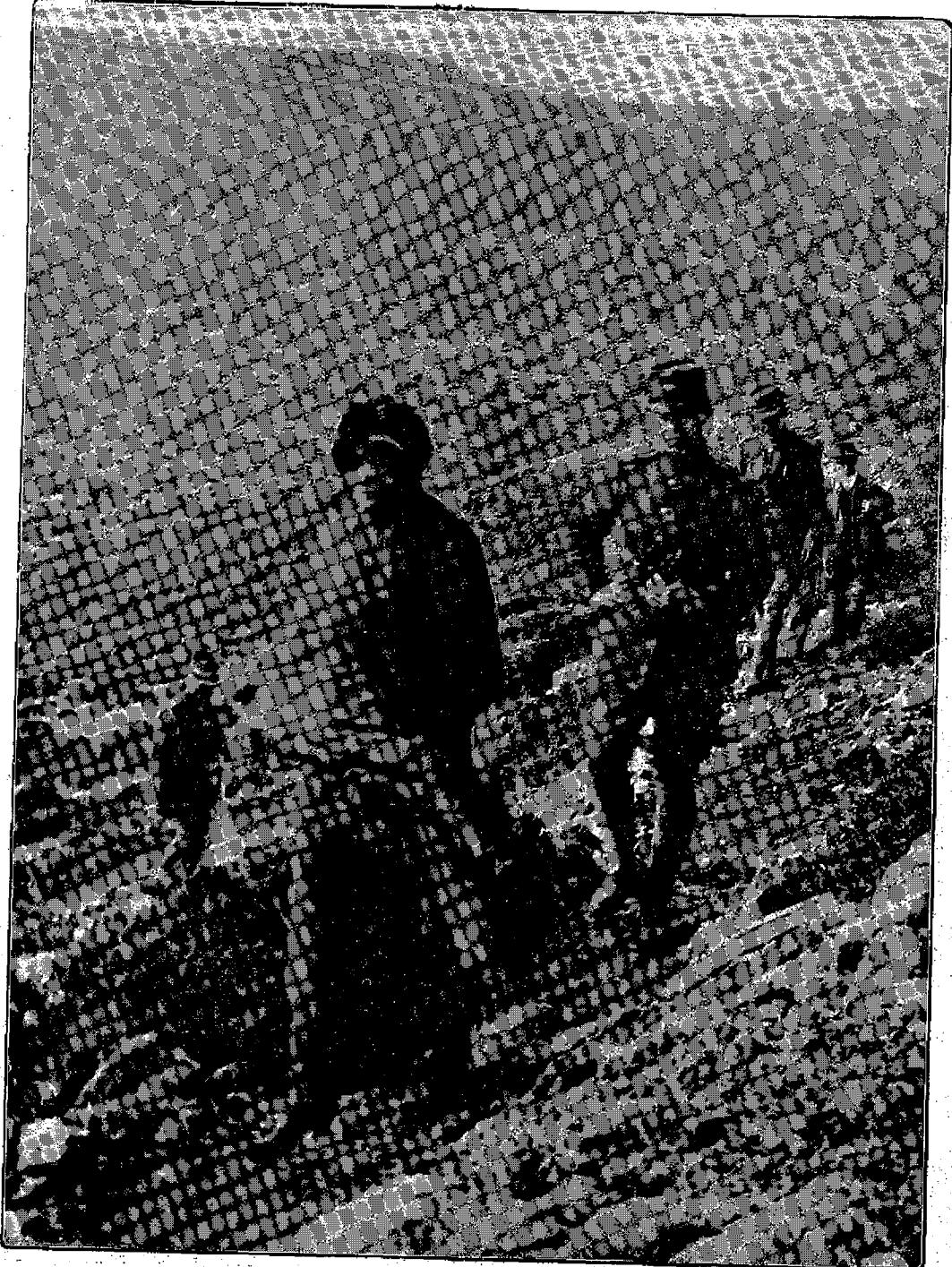
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

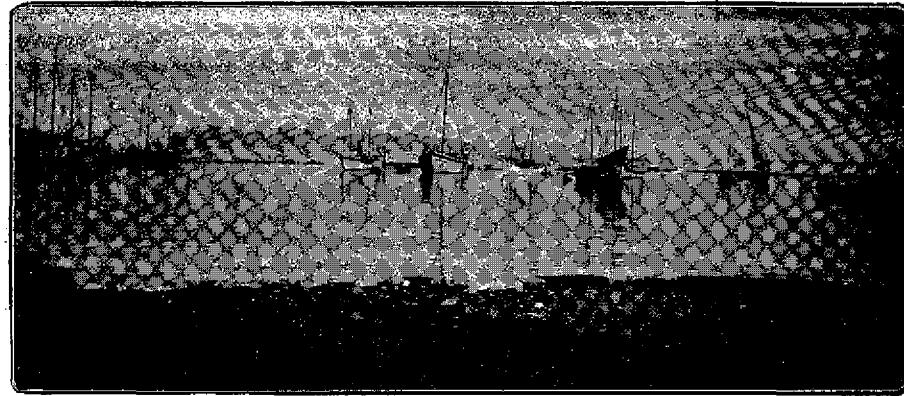
Ο Λοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ κ. Διγενῆς κατοπτεύων τὰς ἐχθρικὰς θέσεις εἰς τὴν Ἡπειρον
Φωτογρ. Ρωμαΐδη Τούτης

Πρόσχειρα νοσοκομεία Ηπείρου. — Ελληνικά πυροβολεία εις τὴν πολιορκίαν τοῦ Μπεζανίου
Φωτογρ. Ρωμαΐδη Τσάτης

Η πρωγκιπίδα Μαρία εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ηπείρου. — Επειτα κατὰ σειρὰν δὲ ἐπιδοξος διάδοχος καὶ δὲ Διάδοχος
Φωτογρ. Ρωμαΐδη Τσάτης

ΘΑΣΟΠΟΥΔΑ

Τὸ μικρὸν νησάκι μοῦ ἀφῆκε τόσον βαθειὰ
τὴν πόλιν, ώστε νὰ μοῦ φαίνεται μεγάλο καὶ
θαυμαστὸν στὴν εἰκόνα πὸν πλάττει ἡ φαντασία
μὲ κάπτοιον ἰδεῖν τὸν ἀπὸ τὴν ἀνάμνησι
ἀγαπητῶν ἀντικειμένων. Τὸ ἄχαρο νησάκι μοῦ
φαίνεται χάρι γεμάτο στὴν εἰκόνα αὐτὴ τῆς
δημαρχίας, τοῦ πόδου. "Εχει τὴ μικρὸν ἴστορια
του, καὶ ἵσως αὐτὴ εἶνε ποὺ τοῦ δίδει τὴν ἀραιά
μορφή τῆς ζωγραφιᾶς τῆς φαντασίας.

Σὰν τυφώνι είχε πέσῃ ἀπάνω στὴν ὁραία
μακεδονικὴ χώρα ἀντίκρια ἀπὸ τὴν Θάσον ἡ βουλγαρικὴ δρῦδη. Εεθεμέλιωνε καὶ τὰ σπίτια, ἔλεγε
ἡ φήμη. "Η ἀλήθεια εἶνε δτὶ ξεφαζαν, ξεφαζαν
ἀλύπτητα οἱ Βουλγαροί. Χιλιάδες ζῆται, ἀμέτρητα
κοπάδια προβάτων στὴν πλούσια χώρα, παχειὰ
ἄγελάδια, θρεφτάρια μοσχάρια τῶν μεγάλων
τοιφλικούνχων μπέηδων ἀσωστα, κάθε λογῆς
πράγματα ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν Τούρκων χωρι-
κῶν πωλιόνταν μὲ μικρὲς τιμὲς γιὰ νὰ γίνουν
γληγορα χρῆμα στὸ χέρια τῶν ἀχρόταγων νικη-
τῶν. Οἱ Βουλγαροί θυμοῦνται καλὰ τὴν ἴστορια
των καὶ ἀκόμα δλιγάτερο λησμόνοιν παλαιὲς
συνήθειες. Στὰ λησμονημένα ἔχη των, ἀπάνω
στοὺς ἴδιους τόπους, ξαναζοῦνται αἱ μορφὲς τῶν
παλαιῶν των πρόγονων, τῶν συντρόφων τοῦ
Κροῦμ καὶ τοῦ Καλογιάν.

Τέλη τοῦ Ὁκτωβρίου ἐγύριε νικηφόρα στὴν
αιματοκυλισμένη χώρα ἡ σημαία των κοντὰ στὸ
κῦμα τῆς γαλανῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης. Αὐτὸν
είνε τὸ παλαιὸν καὶ τὸ νέο των τραγοῦδι καὶ διτι
μία φορὰ στὸν λυσσασμένο πόλειο ἐνοντίον τῶν
Ἐλλήνων οἱ Συμεὼν καὶ οἱ Σαμουνὴλ δὲν κα-
τώρθωσαν, αὐτὸν ἐπέτυχαν στὲς ἡμέρες μας μὲ τὴ

·Εδῶ διμος ἐσκεπότουν στὴν πόρτα τῆς σπη-
λιᾶς ὁ Δράμος μὲ τὰ φλογισμένα ματιά ποὺ
φύλαγε τὴ μικρὴ βασιλοπούλα. Ἐκάπινε, ἐκά-
πινε μανδρούς καπνοὺς ἀπὸ τὰ πλατειὰ ὁυ-
θούνια του, ἀπλώνοντας τὸ μακρὺ λαιμό του μὲ
τὴν ἀκανθωτὴ χαίτη σὲ δὲ ἀγριεμένο κῦμα ποὺ
διαγέζονταν μὲ χλιούς ἀφροὺς ἐμπρὸς σὲ δὲ βράχο
τῆς σπηλιᾶς.

Ο Ἑλληνικὸς στόλος ἐτριγύριε τὴ Θάσο, καὶ
τῆς ἔφερνε τὴν ἐλευθερία. "Ἄς ἐσίμωνε δποιος
κοτούσε.

Οἱ Βουλγαροί διμος δὲν ἀπέλπιζονται ἀκόμα.
Προκλητικὴ ἐστεκότουν ἀντίκρια των ἡ μικρὴ
Θασοπούλα σὰν ἀσάλευτο πόδι παλαιοῦ γεφυ-
ριοῦ ποὺ ἀνοιγε μία φορὰ μεγαλόπρεπη καμάρᾳ
ἀπὸ τοὺς μεστωμένους ἀγροὺς τῆς μακεδονικῆς
παραλίας ἔως τὴν παινεμένη νῆσο.

Καὶ ἥσαν ἔτοιμοι νὰ φέρουν ἐκεῖ τὴ σημαία
των, ἐμπρὸς εἰς τὴν Θάσο, μέσα στὸν λιμένα
τῆς. Τὸ μικρὸν νησάκι, βράχος μεγαλύτερος καὶ
ὑψηλότερος ἀπὸ τὴν Φυττάλεια, μὲ θάμνους,
μέσα στοὺς δποίους κρύβονται πολλὰ κουνέλια
καὶ πολὺ περισσότεροι, πλῆθος ἀφάνταστο, πον-
τικοί, στέκεται θαλασσομέλιωτη σποκιά στὸν
στενώτατο πορθμό. Τὸ μόνον λιμάνι τῆς Θάσου
καὶ ἡ πρωτεύοντας τῆς εἶνε στὴ διάκρισι ἐκεί-

νον ποὺ κατέχει τὴ Θασοπούλα. Οἱ ἀπαιτητικοί
μας γειτόνοι ἥθελαν νὰ καλοκαθήσουν σ' αὐτῆ.
Καὶ θὰ τοὺς ἔβγαζε ἀπ' ἐκεὶ ποιός;

Ἐντυχῶς τὸ σέδιο ἔμεινε δικετέλεστο διότι
ὁ τρόπος τῶν Βουλγάρων ἐνοφίς μᾶς ἔπεισ
δτι ἡτον ἀνάγκη εἰς τὴν ἐπιμογήν των νὰ
ἀντιτάξωμεν δραστηριώτερα μέτρα. "Αμποτε νὰ
είχε γίνη τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴν Καβάλλα, δπού
κατάλαβη τὴν ἀπόφασι τοῦ ναυάρχου νὰ
καταλάβῃ τὴν πόλη μὲ τὰ παραπλέοντα ἀντι-
τοπιλικὰ καὶ τὰ ἔτοιμα ἀγήματα, προσκαλού-
μενα ἱκετευτικὰ ἀπὸ Τούρκους καὶ Ἐλληνας,
ἐμπόδισε τὴν τελευταία στιγμὴ ἡ Κυβέρνησις.

Στὴ Θασοπούλα διμος, τὴν στιγμὴ τῆς ὁγ-
νίας, ἔφθασε ἡ βοήθεια του. "Ενα ἀπόστασμα
ναυτῶν ἐστάληκε ἀπὸ τὴ Αῆμνο, ὑψώσε τὴ
γαλανόλευκη στὴν ὑψηλότερη δάχη τοῦ νησιοῦ,
τὴν ἔχαιρετισε μὲ πυκνὴν ὅμοβροντιαν τῶν
Μάνλιχερ καὶ μὲ αὐτὴν ἐστείλε τὸ σοβαρὸ μῆ-
νυμα εἰς τοὺς ἀντίκρια ἐτοιμαζομένους Βουλγά-
ρους δτι: ἐδῶ εἴμαστε!

Καθὼς φαίνεται ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ὅμο-
βροντιας εἶνε δ καλύτερος γιὰ μία πλήρη
συνεννόησι μὲ τέτοιους φίλους καὶ σύμμαχους.
Καὶ γιὰ τὸ μέλλον ἐξάπαντος αὐτὸς θὰ μείνῃ
μ' αὐτοὺς δ καλύτερος.

Γ. Σ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΡΟΦΥΔΑΚΑΙ ΑΝΤΙΚΡΥ ΦΑΙΝΕΤΑΙ Η ΔΙΜΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Φωτογρ. Φωματδη Τσάτης

T. PALMER NEWBOULD

Τό δνομα του T. Palmer Newbould είναι σήμερον γνωστόν και προσφιλές εἰς πάσαν Ἑλληνικήν καρδιάν. Λέν όπαχει δραγανον του Ἑλληνικοῦ τύπου μὴ διερμηνεύσαν τὴν εὐγνωμοσύνην του Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν εὐγενῆ ὄνδρα καὶ ἡ παρουσία εἰς τὸ ἐν Λονδίνῳ μηδουνόν του τοῦ "Ἐλληνος πρωθυπουργοῦ καὶ πάσης τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς ὡς καὶ ἀπάντων τῶν λογάδων τῆς ἐν τῇ Ἀγγλικῇ πρωτευούσῃς δμογενούς κοινότητος διετράνωσαν τὴν εὐγνωμοσύνην μας εἰς τὰ ὅμματα τῶν συμπατριωτῶν του¹.

"Οντως δ' ἡ μνήμη του Νιούβολδ ἡτο ἀξία ἔξοχου τίμης οὐχὶ μόνον λόγῳ τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἡτις, ὡς ἔγραψεν ἀλλος ἐπιφανῆς καὶ πιστὸς φιλέλλην δι "Ἰολανδὸς βουλευτῆς Ὁκόννορ, «ὑπῆρξεν ἵσσοβιον πάθος»² ἀλλος καὶ διότι καθ' ἑαυτὸν ὑπῆρξεν χαρακτήρος καθ' ὅλα ἔξοχος ἔχων κατὰ βάθος ὅχι δίλιγα τὰ ποιγὰ πρὸς τοὺς σχεδὸν συγχρόνως μετ' αὐτοῦ θανόντας ἐν Ἡπείρῳ, Μαβίλην καὶ Σᾶζον.

"Ο Νιούβολδ ἦτο νιὸς ἀνδρὸς ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τῶν δραστηριώτερων καὶ εἰλικρινεστέρων πρωτόρων τοῦ Γλαδστωνίου φιλελευθέρου κόμματος καὶ ἐνεπότισε τὸν νιὸν του μὲ τὰ ἴδεωδη τοῦ Μεγάλου Γέροντος. Καθ' ὅλον του τὸν βίον δι Πάλμερ δὲν παρεξέκλινε οὐδὲ βῆμα ἀπὸ τῶν διδαγμάτων τοῦ Γλαδστωνίου εναγγελίου. Αὐστηρός, πουριτανὸς εἰς τὰ ἡμέρας καταδώκων ἀμειλίτως καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανούς τὴν ἀνθημικότητα ὑφ' ὅλας ὥστης τὰς μορφάς, ἐπίστενεν ἀδιστάκτως καὶ εἰς τὰ χριστιανικὰ διδάγματα καὶ εἰς τὸ ἐφικτὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐφρόνει δ' ὅτι ἡ βελτίωσις αὐτῇ θὰ ἐπετυγχάνετο διὰ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἐλευθερίας. "Οσον ἀφορᾷ τὴν ἔξιτερην πολιτικὴν ἐπρόσβενεν διτι αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις δὲν πρόπει νὸς ἐπιδιώκωσιν ἐδαφικὰς ἐπεκτάσεις ἀλλὰ τὴν ἀπολύτωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν μικροτέρων λαῶν. Συμμορφούμενος δ' εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας ἐν φ' δις ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, δὲν συμμετέσχε τοῦ Νοτια-

¹ Ως γράψει τὸ εἰδικῶς πρὸς μνήμην του Νιούβολδ, τέως διευθυντοῦ του, ἐκδόντεν φύλλον τοῦ ἐβδομαδιαίου *Man in the Street* «Ἡ μικρὰ Ἑλλὰς ἔστειλε ἀντιρροστεῖαν ἡτις δυσκόλως ἥδυνατο νὰ ἡτο δνωτέρᾳ προκειμένου περὶ κηδείας μεγάλου πολιτευτοῦ ἢ καὶ μέλονς βασιλικῆς οἰκογενείας».

² His love for Greece was a passion, and a life-long one (ἐν τῇ *Reynold's Newspaper*).

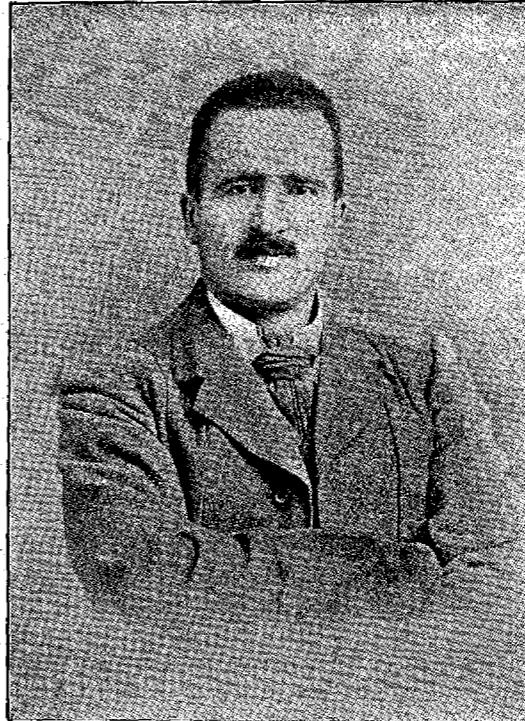
φιλανικοῦ πολέμου, δι καὶ ἔγγραφως καὶ προφορικῶς δημοσίᾳ κατεδίκασεν, καὶ ἡγωνίσθη ὑπὲρ τὴν Ἱολανδικῆς αὐτονομίας καὶ πρὸ παντὸς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ἐθνικοτήτων τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς τὸν Ἰδιωτικὸν του βίου δὲν δεῖπεν ἀντηροτάτη καὶ οὕτως εἰπεῖν μοναχὴ ἡθική, ἡτο ἀπλοῦς καὶ ἀπέριτος συνδυαζών τὴν πρὸς τὰ γράμματα ἀγάπην πρὸς τὸν ἀθλητισμὸν ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς μορφάς.

"Ο Νιούβολδ εἶχεν ἀρχίση τὸ στάδιον του ὡς ὑπάλληλος ἐκδοτικοῦ οἴκου, εἰς διν ὑπελόγιζεν διτι θὰ ἐγίνετο βραδύτερον συνέταιρος. Τῷ εἶχεν ἀναθέση ἐξ ἀρχῆς τὴν τακτοποίησιν καὶ διόρθωσιν τῶν χειρογράφων, ἐργασίαν ἡτις ἀπεδείχθη βαρυτάτη λόγῳ τῆς προσοχῆς ἦν ἀπήτει καὶ λόγῳ τῶν Ἰδιοτροπιῶν πολλῶν συγγραφέων. Οὕτω ἡ τότε περιφήμης μιθιστοριογράφος *Ouida*, προκινημένη μὲ γραφικὸν χαρακτῆρα δι οὐδ' αὐτῇ κατέρθου ἔνιστε ν' ἀναγνώσῃ, ἔστειλε χειρόγραφα ἀναρριθμητα καὶ ἀνάμικητα. Ἀπορροφημένος ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτὸς ὑπὸ τῶν καθηκόντων του, ἔστερείτο, δις μοὶ ἔλεγεν δι ίδιος, διὸ νὰ δύναται νὰ πηγαίνῃ σχεδὸν καθ' ἐσπέραν εἰς τὸ θέατρον διπερ ἐλάτρευε, καὶ ἐπανερχόμενος οἴκαδε κατηγόρισκε μέρος τῆς νυκτὸς εἰς μελέτην τῆς τε Ἀγγλικῆς καὶ τῆς ξένης φιλολογίας. Οὕτως ἀπέκτησε γνώσεις ἐγκυκλοπαιδικωτάτας καὶ ἡδυνήθη βραδύτερον νὰ διαπρέψῃ ὡς θεατρικὸς κριτικὸς¹ ἀλλὰ συγχρόνως κατέστησε τὴν ὑγέιαν του παθῶν μετ' οὐ πολὺ ἐκ νόσου ἡτις τὸν ἥναγκασε νὰ διακόψῃ ἐπὶ τίνα καιρὸν πᾶσαν ἐργασίαν.

"Αναλαβὼν ἐστράφη πρὸς ἄλλο στάδιον ἀπαιτοῦντον ίσως πλείονα ἐργασίαν, ἄλλ' ἐργασίαν ἡτο μονότονον καὶ μᾶλλον ποικίλην, τὸ τοῦ πολιτικοῦ πράκτορος. "Οπως τὰ κόμματα εἶναι ὁργανωμένα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ μὲ τὴν τελείαν ἀποκέντρωσιν τῆς Βρετανίας διοικήσεως, τὰ προσωπικὰ ζητήματα ἔχουσι ἐν ταῖς ἐπλογαῖς σχετικῶς μικρὰν σημασίαν, τὰ δὲ πολιτικὰ μεγίστην. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἐκτίθενται ὑπὸ σαφῆ καὶ καταληπτὴν μορφὴν πρὸ τῶν ἐκλογῶν πάντα τὰ συντηρούμενα ἐν τῷ ποινοβούλῳ πολιτικά, οἰκονομικά, ἔστιν διτι καὶ ἡθικά²

¹ Εγράψε λ. χ. ἐπανελλημένως σειρᾶς ὄρθρων περὶ τῶν Shakespearian Festivals τῶν τελονμενῶν ὡς γνωστὸν ἐν Στραδφορδ-ον- "Ἄβον, τῇ πατρὶδι τοῦ ποιητοῦ.

² Ως τὸ τῶν Κινέζων ἐργατῶν (yellow labour) ἐν Νοτιῷ Ἀφρικῷ.

T. PALMER NEWBOULD

νας του, διέκοψε μόνον τῷ 1897 χάριν τῆς χώρας ταύτης. Πῶς ἐπολέμησε τὸ πρῶτον ἐν Ἡπείρῳ καὶ εἶτα ἐν Δομοκῷ εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι, ἐνθυμοῦνται δ' οἱ ζήσαντες τὰς θλιβερᾶς ἐκείνας ἡμέρας πόσις λόγος ἐγένετο «περὶ τοῦ ἀγγλικοῦ δημοσιογράφου δοτις ἐμάχετο πάντοτε δρόμος, μὲ τὴν πίπαν του εἰς τὸ στόμα».

"Αξιοσημείωτον εἶναι διτι παρὰ τὸ γεγονός διτι, δις μὴ ἔδει, οὐδεμία φροντὶς ἐλήφθη διπος ἐκφρασθῆ δημοσίᾳ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς ὑπὲρ οὐτῆς πολεμήσαντας¹, δι Νιούβολδ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν φιλεληνικώτερος ἡ διτι εἶχεν ἀναχωρήσην. Τὸν εἶχε πεισθεὶ περὶ τοῦ βασίμου τῶν Ἐλληνικῶν διπος λόγους του ἔκποτε ἀνέφερε, διτι δηλαδὴ

¹ Η μὴ ποτὶ εἰδικοῦ μεταλλίου η τούλαχιστον ἡ μὴ ἐκδοσὶς εἰδικοῦ διτολόματος ἐπίκρανε πολλῶν τῶν τῷ 1897 κατελθόντων, οἵτινες οὐχὶ ἀδίκως ἐπόθουν γὰρ ἔχουσι ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῶν ἔθελοντικῶν ὑπηρεσιῶν των.

Ο ΝΙΟΥΒΟΛΔ ΕΛΛΗΝ ΕΦΕΔΟΝΤΗΣ

εφ' ὅσον ἐπροχώρει δ στρατός, ἔβλεπε καταφεύγοντας πρὸς αὐτὸν χωρικοὺς καὶ ἔξ αὐτῆς τῆς βορείου Ἡπείρου καὶ διὰ μετὰ τὴν ὑποχώρησιν οἱ χωρικοὶ οὗτοι ἐπεροτίμησαν ν^ο ἀπολέσωσι τὸ πᾶν ἢ νὰ ἐπαναπέσωσιν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν. Ἐπίσης ἴδων τὸν ἐλληνικὸν στρατὸν ἐκ τοῦ οὐνεγγυς εἶχε σχηματίση τὴν πεποίθησιν ὅτι οὗτος ἐστερεῖτο μὲν δρυγανώσεως ἀλλά δχι φιλοπατρίας καὶ στρατιωτικῶν ἀρετῶν καὶ διὰ ἀναιδοργανούμενος καὶ καλῶς διοικούμενος θὰ ἐδεικνύετο ἄξιος τοῦ προορισμοῦ του.

Ἐξ ἦτη μετὰ τὸ 1897 ἔξεργήνυτο τὸ Μακεδονικὸν ζῆτημα. Οἱ Νιοῦβολοὶ μηδέποτε εἰσέτι μεταβὰς ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ ζῶν ἐν φιλελευθέρῳ περιβάλλοντι τὸ δποῖον ἐπηρέαζεν τὸ, ἐὰν ὅχι ἐκ προθέσεως ἀλλά διποσδήποτε συστηματικῶς βουλγαρίζον, Βαλκανικὸν κομιτάτον, δὲν ἐθεράπευθη ἀμέσως.

Περὶ τὸ 1905 πρώην συναγωνιστῆς του δ. κ. Χρυσοβελώνης ἔλαβε τὴν ἰδέαν νὰ τῷ γοάψῃ διαπυνθανόμενος ποῖοι ἡσαν οἱ λόγοι δι' οὓς ἐν τῷ φιλελευθέρῳ κόμματι, τόσος ὀλίγος λόγος ἐγένετο περὶ ἐλληνικῶν δικαίων ἐν Μακεδονίᾳ. Οἱ Νιοῦβολοὶ ἀπήντησε διὰ μακρᾶς ἐπιστολῆς ἐν ἥ ἐξέδετε τὰ γνωστὰ φιλοβουλγαρικά ἐπιχειρήματα. Ἐν συνεργασίᾳ πρὸς δύο ἄλλους φίλους δ. κ. Χρυσοβελώνης συνέταξε συστηματικὴν τούτων ἀνασκευήν. Οἱ Νιοῦβολοὶ ἀλονισθεῖς ἐπεχείρησε προσωπικὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἔρευναν, ἀνέγνωσε καὶ ἀντιπαρέβαλε πᾶν τὸ γραφέν, ἐμελέτησε τὰς στατιστικάς, ἐπεχείρησε ταξιδίον ἐν Ἀνατολῇ καὶ ταχέως φωτισθεὶς ἐγίνεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγγλικοῦ φιλελληνισμοῦ ἐν τῷ μακεδονικῷ ζῆτηματι. Τόσος ἦτο δ ἐνθουσιασμός του ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἡ ὀργανώτησις διὰ τὰς καθ' ἡμῶν συστηματικῶς φεῦ τότε ἐποκενούμενας συκοφαντίας ὕστε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκλογεῖς οὓς εἶχε ἀποστολὴν νὰ καταστήσῃ φιλελευθέρους, καθίστα φιλέλληνας¹.

Οἱ ἀναλογίζομενος διὰ ἀνευ τῶν ἔξ Ἀθηνῶν ἐπιστολῶν καὶ ὑπομημάτων δ Νιοῦβολοδ θὰ εἶχε ἐξακολουθήση νὰ παραδέχεται. ὃς δρῦτα τὸ ἐκ βουλγαρικῶν πηγῶν σερβιρίζομενα εἰς τὸ ἀγγλικὸν δημόσιον, πείθεται περὶ μιᾶς δληθείας ητις πρέπει ἀδιακόπως νὰ βροντοφωνήται, διὰ

¹ Ο διαπρεπής καὶ εὐγενής βουλευτής τοῦ διαιρείσματος ἐν ᾧ τότε εἰργάζετο καὶ διτις τὸν ἔξετίμα διείρως, μού ἔλεγε γελῶν «οὐλεῖ εἰς τοὺς ἔκλογες μου περισσότερον περὶ τῆς Μακεδονίας ἢ τοῦ Camphelli-Bannerman (τοῦ τότε ἡγέτου τῶν φιλελευθέρων καὶ πρωθυπουργοῦ)».

διηλαδή οἱ «Ελληνες οἱ ἔχοντες ἐν τῷ ἔξωτερικῷ φύλους οἵτινες δύνανται λυσιτελῶς νὰ ἔργασθωσιν ὑπὲρ τῶν ἐλληνικῶν δικαίων, πρέπει ἐπιμελῶς νὰ κρατῶσιν αὐτοὺς ἐνημέρους περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς. Αἱ ἐπίσημοι ἐνέργειαι εἶναι κατ' ἀνάγκην ἀνεπαρκεῖς καὶ διποσδήποτε ὑποπτοί, ἐν φάσι τῶν ἐμπίστων φύλων προερχόμενα εἶναι πιστευτὰ καὶ εὐκόλως διαδίδονται καὶ δημοσιεύονται. Εἳναν διοικητικοὶ οἱ μετασχόντες τοῦ πολέμου; Εἰληνες, ἔσαν διοικητικοὶ οἱ μετασχόντες τοῦ ἀγῶνος; Εἰληνίδες, εἶχον συστηματικῶς περιγράψη εἰς τοὺς γνωστοὺς αὐτοὺς διοικητούς τοὺς ἡρωισμούς καὶ διὰ τὰς θυσίας οἵτινες συνετελέσθησαν ὑπὸ τὰ δύματά των, οἱ ἡρωῖσμοι καὶ αἱ θυσίαι τῶν Ἑλλήνων δὲν ἥθελον παρέλθῃ ἐν πολλοῖς ἀπαραίρητοι.

Ἡ ἀγγελία τῆς ἐπιστρατεύσεως ἔφερε καὶ πάλιν τὸν Νιοῦβολο εἰς Ἑλλάδα. Ἡτο πλέον τεσσαρακοντούτης καὶ ἀνω, ἡ ὑγεία του ἦτο κλονισμένη, ἡδύνατο δὲς δημοσιογράφος καὶ οήτωρ νὰ παρέχῃ εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν ἀπειρούς ὑπηρεσίας. Διὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ ἐνταῦθα φύλοι του, γνωρίζοντες ἄλλως διὰ τοῦ εἰς ἀκρον ὁρισμούντος, διὰ τοῦ ἥθελε νὰ μάχεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν καὶ πάντοτε δρόμιος, προσεπάθησαν νὰ τὸν κρατήσωσιν εἰς Ἀδήνας. Ἀλλὰ ταχέως διέγνωσαν διὰ αἱ προσπάθειαι των ἡσαν μάταια. Οἱ Νιοῦβολοδ δὲν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ τὰ πάντα διὰ νὰ μείνῃ ἀπλοῦς θεατής καὶ ὑμητής τοῦ ἀγῶνος. Ἡπέλλησε διὰ διὰ δὲν τὸν κατέτασσον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν θὰ μετέβαινεν εἰς Μαυροβούνιον καὶ τόσον ἐπέμεινεν ὅστε ἐκένυχε ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ πρῶτον νὰ παραβιασθῇ ἡ ἀπόφασις νὰ μή γίνωσι δεκτοὶ ἐθελονταί.

Εἰς τὴν ἐπιμονὸν αὐτὴν ἐπιδίωξιν τοῦ ἀγῶνος, διπος ἐτόνισεν εἰς ὠραῖον ἐπικήδειον δ κανονικὸς Masterman, δὲν τὸν ὥθει δ ἔρως ἐκεῖνος τῶν περιπτετειῶν καὶ τοῦ κινδύνου δστις προσδίδει εἰδος μέθης εἰς τὸν πόλεμον, ὑπῆκουε μόνον εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος. Ἀναχωρῶν ἔξ Ἀγγλίας ἔγραφεν εἰς φύλον—«Δὲν ἐπιθυμοῦμε νὰ γίνη γελοῖος θύρωβος πέριξ πράξεως ήν θεωρῶ δὲς ἐπιτέλεσιν τοῦ ἀπλοῦ καθήκοντος δπερ ἔχει πᾶς ἀγαμός εἰς θέσιν νὰ φέρῃ τὰ δπλα καὶ μὴ ἀφήνων δπισθέν τον ἡθικὰς ὑποχρεώσεις, ν^ο δινολαμβάνη τὴν ὑπεράσπισιν πάσης δικαίας ὑποθέσεως».

Ὑπεικόντες εἰς τὴν ἐκ τοῦ τάφου παραγγελίαν δ ἀποφύγομεν νὰ ὑμητήσωμεν τὸν τρόπον καθ' δν ἐξετέλεσε τόσον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Ἡπείρῳ δι, τι ἐθεώρει δις ἀπλοῦν καθήκοντον. Ἀλλὰ τὸ δνομά του, δπερ ἔχω λόγους νὰ πιστεύω

τοῦ ἐδυνικοῦ ποιητοῦ Μαβίλη, τοῦ εὐγενεστάτου ἀντιπροσώπου τοῦ Κυπραϊκοῦ πατριωτισμοῦ Σώζου καὶ—last but not least—τοῦ τυπικωτέρου ἀντιπροσώπου τῆς φιλελευθέρου καὶ φιλελληνικῆς Βρεττανίας T. Palmer Newbold. Αἱ εἰκόνες αὗται θὰ διδάξωσιν, κάλλιον παντὸς ἐγχειριδίου ηθικῆς, τοὺς φοιτῶντας εἰς τὴν ιστορικὴν σχολὴν νεαρούς Ήπειρῶτας, πᾶς ζῆ καὶ πῶς ἀποθηκεῖται δ ὀνήρο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧ. ΑΝΑΡΕΑΔΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΓΙΑΝΝΙΝΑ — ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΙΜΝΗΝ

«Ἀπὸ παλαιῶν εἰκόνων

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ Η ΜΟΝΑΣΙΑ*

ΟΙ ΜΥΓΔΑΛΙΕΣ

Τής μυγδαλιάς σου τὸ κλωνάρι
δροσολουστὸ μέσον στὸ ποτήρι
τὸ μοσκοβόλησε καὶ τόκαμε κηπάρι
γύρω μου τάχαρο τὸ μοναστήρι,
καὶ ὑστερά δάσος ἔγινε καὶ τὸ κηπάρι
βαθὺ καὶ φουντωμένο καὶ δόλο μυγδαλιές.
Ἄθεας κοπέλλες τοῦ σκληροῦ πατέρα, τοῦ Γεννάρη,
σᾶς κλαία, λιγόζωες, δὲ νυφούλες, μυγδαλιές!
Νεκριάνθα σᾶς γίνουνε σεντόνια
στὰ λυγερά σας τὰ κορμάτα πέπλα τὰ λευκά,
καὶ φά σᾶς κάψῃ ἡ παγωνιά,
καὶ ἄλλη νυφιάτική στολὴ θά πάρετε ἀπὸ τὰ χιόνια.
Καὶ μὲν ἀποκρίθηκαν.

«Μήν κλαίας τὸ ριξικό μας,
νὰ τὴν ποδῆς τὴ μοῖρα μας καὶ νὰ τὴν τραγουδᾶς:
χιονάτες καὶ ἀπὸ τὴν θύματα τῆς ἄγριας Χειμωνιᾶς.
Εἴμαστε ἐμεῖς τὸ θύματα τῆς ἄγριας Χειμωνιᾶς.
Άλιμα ξητῷ βασιλικὸ δὲ δρακόντισσα νὰ πιῇ,
νὰ πέσῃ νάποκαρωθῇ, νὰ πιῇ καὶ νὰ χορτάσῃ,
δοσονάπασση δὲ καλαστῆς μάκρισθε, δοσονάπασση
μὲ τὸ γυμνὸ δηλιοστάλαχτο σπαθί:
δοσονάπασση δηλιοστάλαχτο σπαθί:
δοσονάπασση δηλιοστάλαχτο σπαθί:
δοσονάπασση δηλιοστάλαχτο σπαθί:
Νά, βασιλιά πατέρα μας, τὸ αἷμα μας: ποιὸς ξέρει
ζωύλες καὶ ποιὸς θάνατους πον νὰ είναι πιὸ ἀκριβοῖς;
Στῆς θυσίας ἀπάνω τὸ βωμό
στέφανωμένα θύματα γιὰ κάποιο λυτρωμό
πενθαίνουμε δειπάρθενες, μυριωθιστές
νὰ μᾶς ξηλεύεις μὴ μᾶς ιλαίσ.
Καὶ ἀπὸ τῆς μυγδαλιάς σου τὸ κλωνάρι
δροσολουστὸ μέσον στὸ ποτήρι
βλάστησε τοῦτο τόνειρο: καὶ ἡ ὅρμονική του χάρη
τὸ ίλάρωσε καὶ τάχαρο τὸ μοναστήρι.

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Ωραίες νεκρές, μονάρχη ἔσον τοῦ μυστικοῦ οὐρανοῦ μου
ἀστέρινες, ἥρθες πάλι,
σ' ἔφερες ἡ νύχτα, φάντασμα τοῦ λατρευτοῦ μου
στὴν δόφωνή μου ἀγκάλῃ.
Καὶ σὲ κρατοῦσα δόπως ποτὲ δὲν κράτησε μητέρα
τὸ πρωτογέννητο παιδί στὴν ἀγκαλιά της,
καὶ κάποιου πόνου μιὰ ψυχή, χυμένη ἀπὸ ἄλλο ἀέρα,
τὴν ὄψη σου τὴν ἀγαπᾷ μὲ τὰν πρέγγισμά της.
Καὶ εἰσαγόντος δόπως ποτὲ κανένας ἔρωτάς μου
δὲν εἶταις στῆς νιότης μου τὰ χρόνια,
καὶ σώπταινες, δόπως ποτὲ δὲ μήλισαν τάηδόνια
τῶν ποιητῶν στὰ βάθη τῆς ιαρδιᾶς μου.

* Απὸ τὸν τελευταῖον τόμον τοῦ κ. Κωνστ. Παλαμᾶ, Τυπογραφείον. «Εστία» δε. 3.

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΑΡΜΑΤΩΘΗΚΕ

Σὰ γυρίζεις μὲ τοῦ Μαρτιοῦ τὴν αὔρα
στὴν πρωτινὴ φωλιά σου, χελιδόνι,
τὰ σπαθωτά φτερούγια σου τὰ μαρτα
σταμάτα στὸ γησί, ποὺ κι ἀν τὸ ζώνει
τὸ Ίόνιο κύμα, πάντα μὲ λαχτάρα
σταντικινά βουνά σὰ νὰ ξαμώνῃ,
καὶ σὰ νάποιητῷ τοῦ Νικοτσάρα
τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς γαύρους πλέφτες. Τρέβα
στὸ μῆνα ποὺ μιὰ ηρώισσα κινθάρι
κρατᾷ, καὶ κράζε: «Φωτεινέ, Βλαχάρι,
πέρδικοι δὲ στὴ φέρνουν καὶ τριφύλλια,
τὴν ἀνοιξῆ, στὴ φέρνουν καρυοφύλλια.
Η καταχνά τὸν Πίντο σου ποὺ ζώνει,
καπνὸς πολέμου ἀπὸ τουφέκια χύτια
μύρια. Τὸ Ἑλληνικὸ βροντῷ πανόνι.
Χύμησον ἡ Διαποντιά, κακή εἴταν μπόρα.
Στὴν Ἡπειρὸ δαρμός. Μὰ ξαστερώνει.

Λαμπτὴ γιορτάζεις καὶ ἡ ἔρημη Βαλαώρα,
τοῦ χρόνου ἡρθε τὸ πλήρωμα, καὶ κατάρι
λύθηκε ἡ τουρκομάχα, νικηφόρα.

Ζῆ τὸ Σούλι σου, σείστηκε ἡ Χιμέρα,
τῆς Πρέβεζας δὲρρφος λαχταρίζει,
καράβια ἑλληνικὰ περνᾶν, ὀντάρια,
σημαία γλαυκὴ στὸ Μέτσοβο ἀνεμίζει.
Ἀπὸ ἀκάθαρτο χνῶτο μολεμένα,
τοῦ μαύρου Ἀλητασᾶ τὸ μετερόζει,

τὰ Γιάννενα τὰ κοσμοξακουσμένα,
κορδύνα τοὺς φοροῦν τὸ Μιτσικέλι,
λάμπουν κι αὐτὰ καὶ ἡ λέμη τους παρθένα.

Τῆς Ἡπειρος τὸ δάκρυνο πιὰ δὲ θέλει
στοῦ Λούρου τὰ νερά νὰ στάξῃ ἐπάνω,
θολό δροσιά εἰν' αὐγῆς, Κυρίους ἀγγέλοι

σάρπιώς γυρτοὶ στὸν πόταμο τὸν πλάνο.
— Τῆς νιότης σου εἶμαι τόνειρο, ἀπὸ πέρα
ἥρθα, μὲ φέρεν ἡ εὐκή σου, νὰ σὲ ράνω
μὲ πάχνη ἀπὸ τὸν Κίσσαβο, πατέρα!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΩΣ

— Οργανισμὸς καὶ σημασία αὐτοῦ —

Τὸ "Αγιον" Ορος ὑπῆρξεν καὶ εἶνε καὶ σήμε-
ρον ἔτι ἀρρήκτως συνδεδεμένον μὲ τὴν ἴστο-
ριαν ἔξελιξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐδενούς, οὐχὶ
μόνον διότι διετρηρήθη μέχρι σήμερον ἐν αὐτῷ
ἐν τεμάχιον, οὐτως εἰπεῖν, τοῦ Βιζαντινοῦ Ἐλ-
ληνισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι πολλαχῶς καὶ πολυ-
τρόπως συνετέλεσε τοῦτο, διὰ τῶν μοναχῶν
του καὶ τῶν μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως καταφυγόντων εἰς αὐτὸν σφρατάτων
ἄνδρῶν, εἰς τὴν πνευματικὴν ἀφύπνισιν τοῦ
δουλιωθέντος γένους καὶ διότι ὡς ἐκ τῆς θέσεως
αὐτοῦ σημαντικωτάτην καὶ σήμερον κέκτηται
σημασίαν διὰ τὴν ισχὺν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ
Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς δουλείας ἐν τῷ Αγίῳ
Ορει, διαρκῶς καὶ πολυτρόπως ἐκαλλιεργοῦντο
τὰ γράμματα εἰς τὰς διαφόρους αὐτοῦ Μονάς,
γνωστή δὲ ἐκ τῆς ιστορίας εἶναι ἡ περίτυπτος
ἐν τῷ Αγίῳ Ορει Αθωνίας Σχολή, ἡτὶς μετὰ
τῶν Κωνσταντινούπολει, Ἄδριανουπόλει,
Ίωαννίνοις, Αθήναις καὶ ἄλλαχοῦ τοῦ Ἑλλη-
νισμοῦ Σχολῶν, τοσαύτας παρέσχεν ὑπηρεσίας
εἰς τὴν πνευματικὴν χαραγνήν τοῦ Γένους. Ἐν
αὐτῇ δὲ ἐκ τῆς ιστορίας εἶναι τὰς λοιπὰς Σχολὰς ἐδίδαξαν
σφρατάτοι αὖτες, πνευματικοὶ ἥλιοι τοῦ σκο-
ταζούμενου, ἐν τῇ δουλείᾳ Γένους, ἀπεφοίτη-
σαν δὲ ἐπὶ σειράν ἐτῶν οἱ ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμὸν
σύμπαντα διασπαρέντες διδάσκαλοι καὶ κατη-
χηταί, οἱ διαπαιδαγωγηταί, οἱ σφρηγλατήσαντες
διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν τοὺς γρανιτώδεις
ἔκείνους χαρακτῆρας, ἐπὶ τῶν δοτοίων ἐθρανούντο
οἱ ἀλύσσεις τῆς δουλείας, οἱ ἐνσταλέξαντες εἰς
τὴν ψυχὴν τῶν δουλωμένων γενεῶν τὴν πίστιν
καὶ τὴν ἐλπίδα ἐπὶ τοῦ ἑδνικοῦ μέλλοντος.

“Ἄλλ’ ἔτιν τὰ γράμματα διωκόμενα ὑπὸ τῶν
τυράννων κατέφευγον, κατὰ τοὺς βαρυτέρους
τῆς δουλείας χρόνους, ἐτὰς Μονάς τοῦ Αγίου
Ορούς, εἰς τὰς ὅποιας ενδισκού ποιάν τινα
ἀσφαλειῶν ἔνεκα τῶν ὑπὸ τῶν κατακτητῶν ἀνα-
γνωρισθέντων αὐτῷ προνομίων, οὐχὶ ἥττον καὶ
ἡ ὕρμη της συνείδησις δὲν ἔπαινε νὰ καλλιεργη-
ται παραλλήλως πρὸς τὰ γράμματα, οἱ δὲ Μο-
ναχοὶ τοῦ Αγίου Ορούς ἀπέδειξαν περιτράνως
κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ὅτι, ἔτιν ἐγνώ-
ριζον νὰ τηρῶσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, δὲν
ηγγύδουν δύως καὶ τὴν καταγωγὴν αὐτῶν, οὐδὲ
ηδύναντο νὰ ἀπευπολήσωσι τὸν ἑδνισμὸν αὐτῶν,
οὐδὲ νὰ λησμονήσωσι τὰ καθήκοντά των πρὸς
τὴν δουλωμένην πατρίδα. Δύστυχῶς ἡ ἐπανά-

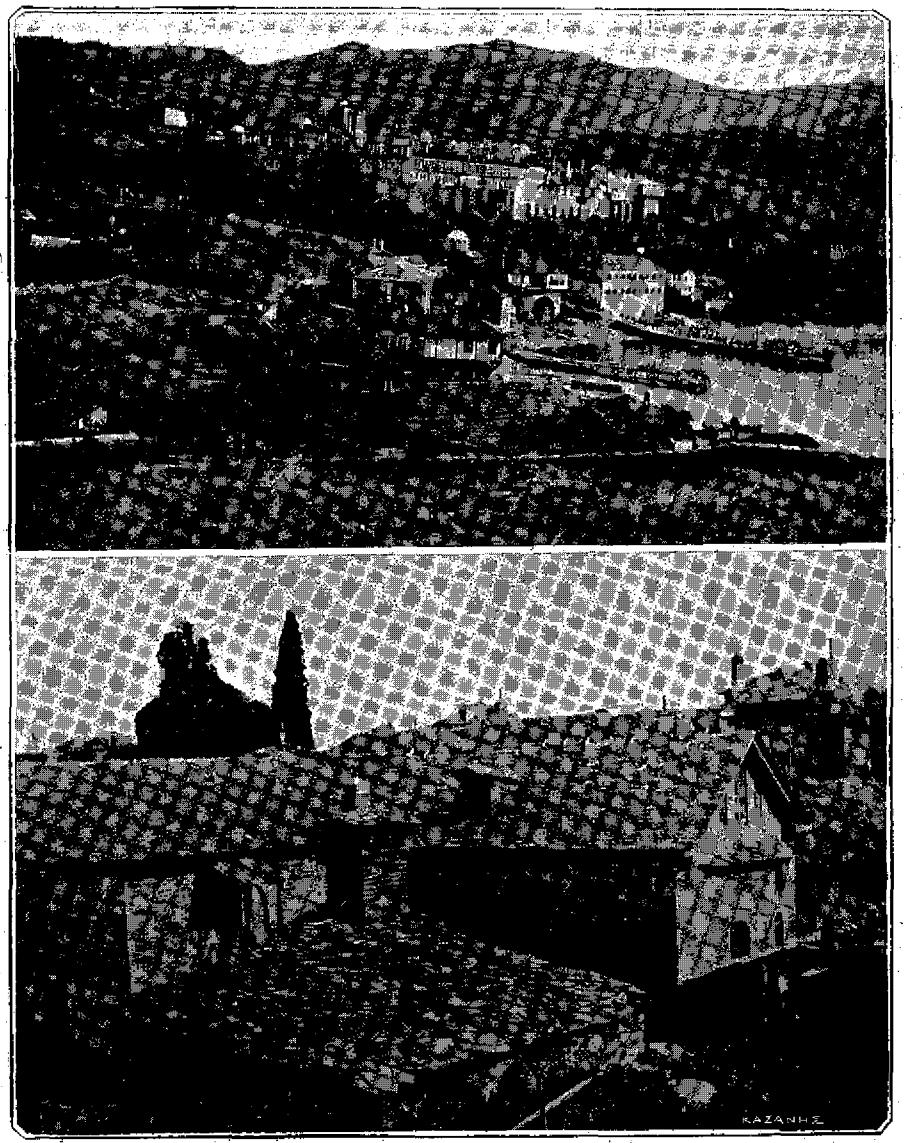
στασίς ἐκείνη τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τοῦ Αγίου
Ορούς, ὡς γνωστόν, ἀπέτυχε καὶ κατεπινήγη εἰς
τὸ αἷμα, χωρὶς δύως ἐνεκα τούτον νὰ πάνη
τὸ Αγίον Ορος ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι καὶ δῆλη
μητήριον.

Τοιαύτη ἡ ιστορικὴ σημασία ἐν διάγοις τῆς
ἀνατολικῆς ταύτης Χερσονήσου τῆς Χαλκιδικῆς,
τῆς τοῦ Αδριανούπολεως, ητὶς δὲς ἐκ τῆς θέσεως
αὐτῆς, κειμένης ἐν τῇ μεγάλῃ θαλασσίᾳ δόδῳ τῇ
μεταξὺ Θερμαϊκοῦ κόπτου καὶ Ἑλλησπόντου καὶ
τῶν δυτικῶν παραλιῶν τῆς Μικρᾶς Ασίας, μέλ-
λει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι εἴτε σπουδαιοτέραν νὰ
καταλάβῃ) θέσιν ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ σταδιοδρομίᾳ, ἐν
τῇ κυριαρχίᾳ τοῦ Αἰγαίου, ἐν τῷ κατὰ τῶν νέων
ἐχθρῶν μας πιθανῷ ἀγῶνι τῆς αὐθιον.

Ο πληθυσμὸς τῶν ἀγιορειτῶν Μονάχων,
Ἐλλήνων καὶ μὴ τοιούτων, συμπεριλαμβανο-
μένων καὶ τῶν εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας ἀπε-
σπασμένων ἀδελφῶν, ἀνέρχεται σήμερον εἰς 10
περίπου χιλιάδας, ὃν οἱ ἡμίσεις καὶ πλέον εἶνε
Ἑλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Σλαύοι καὶ Ρωμοῦνοι,
μεταξὺ δὲ τῶν μὴ Ελλήνων τούτων τὸ 4/5 καὶ
πλέον εἰσὶ Ρωσοί. Τοῦτο δὲ ἔχειται ἐκ τοῦ
ὅτι ἡ ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, αἰρομένη ὑπεράνω
τῶν φυλετικῶν καὶ γλωσσικῶν διαφορῶν, παρέ-
σχε πολλάκις εὐκόλον τὴν ἐγκατάστασιν τῶν
ἄλλοεσθων τούτων, οἵτινες ἐπωφελήθεντες τῆς
τοιαύτης καλωσύνης κατεχόσθησαν αὐτῆς, κατα-
στήσαντες τὸ θρησκευτικὸν κέντρον πολιτικὸν
δομητήριον.

Τὸ Αγίον Ορος περιέχει νῦν εἴκοσι μεγάλας
Μονάς, Βασιλικάς καὶ Σταυροπηγιακάς λεγομέ-
νοις ἐν τῇ περιοχῇ δὲ τῶν πλειστων ἐξ αὐτῶν
ὑπάρχουσι καὶ μικρότερα μοναστικά ιδρύματα
(σκῆται, καλύβαι, κελλία) ἐξαρτώμενα ἐκ τῶν 20
μεγάλων τούτων Μονῶν. Αἱ Μοναὶ αὗται εἶναι
καὶ καλοῦνται κυρίαρχοι, διότι εἶναι ἀνεξάρτητοι
ἀπὸ ἀλλήλων καὶ ἀποτελοῦνται ιδιαιτέρας πολι-
τείας, δὲς θέλομεν ιδιῇ πατωτέρω, ἀπαρτίζουσαι
ἄπασαι διοικοῦ τὴν Μεγάλην Ιεράν την Κονστηντίητα
τοῦ Αγίου Ορούς.

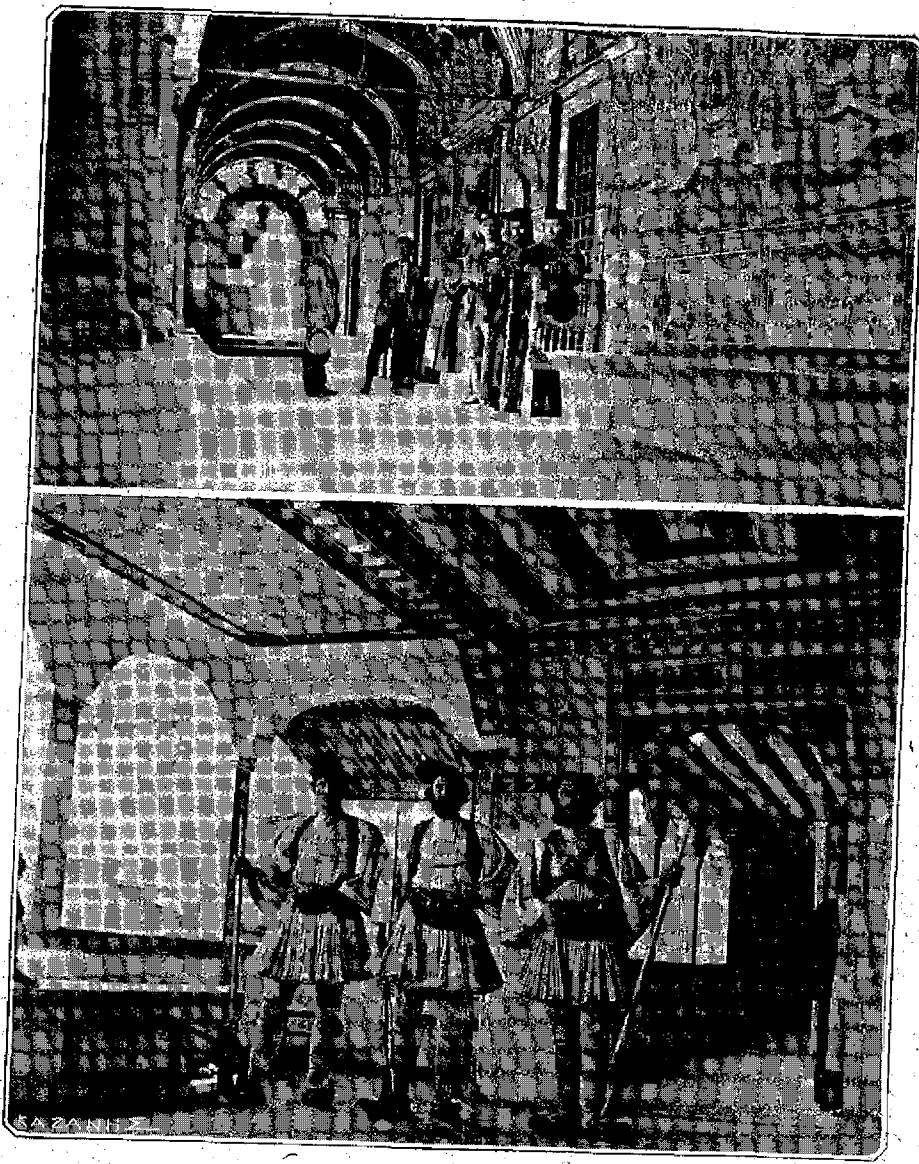
Ἐπείδεις τῶν ἀνωτέρω 20 τούτων Μονῶν,
ὑπάρχουσι ἐν τῷ Αγίῳ Ορει καὶ 12 Σκῆται
καὶ 300 Κελλία, αἱ πλεισται δὲ τῶν Μονῶν καὶ

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: ΤΟ ΒΑΤΟΠΕΔΙ — ΠΩΣ ΣΤΕΓΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ.

Σκητῶν είναι πλουσιώτατα, σώζουσται καὶ μέχρι σήμερον πλεῖστα ὅσα δῶρα τῶν Βυζαντινῶν Αντοκρατόρων καὶ τῶν Ἡγεμόνων τῆς Σερβίας, Μολδαβίας καὶ Βλαχίας. Αἱ ἀνωτέρω 20 αὗται Μοναὶ διαιροῦνται εἰς Κοινοβικάς καὶ Ἰδιορρύθμους, ὡς ἔξηγεται λεπτομερέστερον κατωτέρω. Φέρουσι δὲ τὰ ἔξης δνόματα. Κοινοβικαὶ. 1) Ἡ τοῦ Κοινούμανσίου μὲ 1 Σκήτην καὶ 18 Κελλία, 2) Ἡ τοῦ Καρακάλου μὲ 12 Κελλία, 3) Ἡ τοῦ Ἀγίου Παύλου μὲ 2 Σκήτας, 4) Ἡ τοῦ Διονυσίου μὲ 6 Κελλία, 5) Ἡ τοῦ Γρη-

γορίου μὲ 6 Κελλία, 6) Ἡ τοῦ Σίμωνος Πέτρου μὲ 3 Κελλία, 7) Ἡ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος (Ρωσσική) μὲ μίαν Σκήτην, 8) Ἡ τοῦ Ξενοφῶντος μὲ 1 Σκήτην, 9) Ἡ τοῦ Κωνσταμονίου, 10) Ἡ τοῦ Ἐσφιγμένου μὲ 1 Κελλίον καὶ 11) Ἡ τοῦ Ζωγράφου (Βουλγαρική). Ἰδιόρρυθμοι. 1) Ἡ τοῦ Εηροποτάμου μὲ 4 Κελλία, 2) Ἡ τῶν Ἱβηρῶν μὲ μίαν Σκήτην καὶ 23 Κελλία, 3) Ἡ τοῦ Φιλοδέου μὲ 13 Κελλία, 4) Ἡ τῆς Μεγίστης Λαύρας μὲ 3 Σκήτας καὶ 32 Κελλία, 5) Ἡ τοῦ Δοχειαρίου, 6) Ἡ τοῦ Χιλιανταρίου μὲ 23 Κελλία

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: Ο ΠΡΟΝΑΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΛΑΥΡΑΣ — ΕΓΧΩΡΙΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

(Βουλγαρική), 7) Ἡ τοῦ Βατοπεδίου μὲ 2 Σκήτας καὶ 23 Κελλία, 8) Ἡ τοῦ Παντοκράτορος μὲ 1 Σκήτην καὶ 11 Κελλία καὶ 9) Ἡ τοῦ Σταυρονίκητα μὲ 8 Κελλία. Τινὲς ἐκ τῶν ἵερῶν τούτων Μονῶν ἀνάγονται τὴν ἴδιωσιν αὐτῶν μέχρι τοῦ 4 ή 5 μ. Χ. αἰώνος, ἀλλὰ κατ' ἀκριβεστέρας ἔρευνος ἡ ἴδιωσις τῶν ἀρχαιοτάτων Μονῶν δὲν ἀνατρέχει πέροι τοῦ 10 μ. Χ. ἢ τὸ πολὺ τοῦ 8ου μ. Χ. αἰώνος, ὅπότε καὶ τὸ πρῶτον γίνεται μνεῖσα τῶν ἐν Ἀθώ μοναχόντων δοίων. Ἐκ τῶν 20 τούτων Μονῶν αἱ 17 είναι Ἑλληνικαὶ, μία Ρωσσικὴ καὶ δύο Βουλγαρικαὶ. Όσον ἀφορᾷ δὲ τὰς ἄλλὰ τῶν Μονῶν τούτων κατεχομένας γαίας ἡ ἀναλογία είνε 3 πρὸς 17, ἥτοι τὰ Ἑλληνικὰ Μοναστήρια κατέχουσιν ἔδαφος ἔξαπλασίον τοῦ Σλαβικοῦ.

Διὸ νὰ λάβῃ τις ἴδεαν τῆς λειτουργίας τῆς Ἑκκλησιαστικῆς ταύτης πολιτείας, τῆς ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν προγομίων καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων σεβαστῶν γε-

νομένων καὶ διατηρηθέντων μέχρι σήμερον⁴, τῆς ἀποτελούσης ἐν εἴδος μικρᾶς καὶ ἴδιοφύθμου Δημοκρατίας οὗτως εἰπεῖν, πρότερι νὰ ἔχῃ, ἐστω καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, γγῶσιν τοῦ ἐστερει-κοῦ δργανισμοῦ τῶν διαφόρων τούτων Μονῶν.

Οὗτω διαιροῦνται αὐταὶ εἰς 1) Κοινόβια καὶ εἰς 2) Μονὰς ἰδιορρύθμους, πλὴν δὲ τούτων ὡς εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Ἀγίῳ Όρει, ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μονῶν τούτων καὶ ἄλλα μοναστηριακὰ συστήματα, ἀτίνα καλοῦνται Σκῆναι, Καλύβαι καὶ Κελλία καὶ ὅν ἡ πρόδεις ἀλληλα σχέσις καὶ συνοχὴ ἔχει ὡς ἔντες:

Μοραὶ Κοιωβιακαὶ: Τοιοῦται είνε αἱ οἰκουμεναὶ ὑπὸ Μοναχῶν, δύντων ἵσων πρός ἀλλήλους κατὰ τὰ δικαιώματα, κοινὸν βιούντων βίον· καὶ κοινὴν ἔχόντων περιουσίαν, τὴν τῆς Μονῆς. Οὐδεμία μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει διάκρισις, ἀλλὰ πάντες ὁμοῦ ἀποτελοῦσι τὴν κοινωνίαν καὶ πολιτείαν τῆς Ι. Μονῆς, τὴν καλούμενην Ἀρελφότητα, πάντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἐσθίουσι ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ τραπέζῃ. Ἡ διοικησις τοῦ Κοιωβίου διεξάγεται ὑφ' ἑνὸς μόνον Μοναχοῦ, Ἀρελφοῦ ή Ἕγουμένου καλούμενου, ἐκλεγομένου διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας τῶν ἀδελφῶν καὶ ὑπευθύνου ἀπέναντι τῆς κοινῆς Συνόδου, ἡτοι τῆς Ιερᾶς Συνάξεως πάντων τῶν ἀδελφῶν. Οὗτος συγκαλεῖ τὴν Ιερὰν Σύναξιν, ζητεῖ τὴν γνώμην αὐτῆς ἐπὶ τῶν οπουδαίων ζητημάτων, είνε ὑπεριθυμος εἰς αὐτὴν καὶ ἐν ἀνάγκῃ δικάεται καὶ ἀπολύται τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ.

Mοναὶ ίδιόρουθμοι.: Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ Κοινόβια ὑπάρχουσιν αἱ ίδιόρουθμοι λεγόμεναι Μοναὶ, εἰς τὰς δύοις δὲν ἐπικρατεῖ οὔτε κοινὸς βίος, οὔτε κοινωνημοσύνη, οὐδὲ ισότης δικαιωμάτων ὑφίσταται, ἀλλὰ διαιροῦνται οἱ ἐν αὐταῖς Μοναχοί, οὕτως εἰπεῖν, εἰς πατρικίους καὶ πληθείους, εἰς προσταμένους καὶ παραμυθούς, ὃς συνήθως λέγονται αὐτόθι. Ἡ τάξις τῶν προσταμένων διευθύνει τὰ τῆς μοναστηριακῆς πολιτείας, ἐκ ταύτης δὲ ἐκλέγεται καὶ Τεράς Σύναξις τῆς Μονῆς, ἥτις διὰ δύο ὅπ' αὐτῆς ἐκλεγομένων Ἐπιφρόπων καὶ ἐνὸς Δικαίου, ἐργαζομένου πάντοτε ὅπο τὴν ἐπίβλεψιν τῆς Τερᾶς Συνάξεως, διοικεῖ τὰ κατ' αὐτήν ἐπίσης τυπικῶς ἐκλέγεται καὶ Ἡγούμενος. Ἐν ταῖς ίδιορούθμοις ταύταις Μοναῖς οἱ ἀδελφοὶ Μοναγοὶ βιοῦσι χωρισμέ-

¹ Τὸ Ἀγιον Ὁρος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἐπέληρωνεν ἐν δῷρῳ εἰς τὴν τουρκικὴν Κυβέρνησίδιν 720 λίρας ὀδιωμ. ἐτήσιώς, ὡς φόρον, εἰς δὲ Καΐμακάμης καὶ εἰς Τελόνης μετά τινων χιωτοφυλάκων, πάντων διαιμενῶν ἐν Καρχαΐς, ἵσταν οἱ μόνοι ἀντιτρόσωποι τῆς Πύλης.

νοι, οὔτε κοινὴν τράπεζαν ἔχοντες, οὔτε κοινὴν περιουσίαν. Οἱ πατέρες τῶν Μονᾶν τούτων, μόνον οἱ προϊστάμενοι, ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἰδιαιτέρας περιουσίας, δικαιουμένοι νῦν ἔχωσι καὶ ἀκίνητον τοιαύτην ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Μονῆς.

Καλύβαι είνε τὰ ἀσκητήρια τῶν ἐν ἔρημῳ μακρὸν ἀλλήλων βιούντων Μοναχῶν, Σκῆτη δὲ καλεῖται οὐχὶ οἰστήποτε Καλύβη, ἀλλ' ἡ δὴ μοναστικὴ Κοινότης, ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν μοναχικῶν Καλυβῶν. Κέντρον τῆς τοιαύτης Κοινότητος είνε τὸ Κυριακόν (δι εἰς τὸ κέντρον τῆς περιοχῆς τῆς Σκῆτης κείμενος Ναὸς) καὶ ἡ περὶ αὐτὸν κεντρικὴ Καλύβη τῆς Σκῆτης, ἥτις καὶ χρησιμεύει ὡς Διοικητήριον αὐτῆς, κατεχομένη ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε Δικαίου, ἥτοι τοῦ αἰθετοῦ προϊσταμένου τῆς Σκῆτης, τοῦ ἔχοντος ἔργον τὴν κατὰ μόνας ἡ καὶ μετ' ἄλλων, ὑπὸ τῆς κοινότητος ἐκλεγομένων, δύο Ἐπιτρόπων διοικησιν τῆς Σκῆτης. Ἡ κυριαρχία δῶμας ἐπὶ τῶν Καλυβῶν δὲν ἀνήκει εἰς τὴν Σκῆτην, ἀλλ' εἰς τὴν Μονήν, ἐξ ἣς ἔξαρτᾶται ἡ Σκῆτη. Αἱ Καλύβαι διοικοῦνται ὑπὸ τοιῶν ἀδελφῶν, ὅν δι πρεσβύτερος λέγεται γέρων (γέροντας), δοτις είνε δὲ Ἡγούμενος καὶ συνήθως καὶ Ἰδιοκτήτης αὐτῆς. Οἱ βίος εἰς τὰς Καλύβας είνε αὐστηρῶς μοναχικός. Κελλία τέλος είνε Καλύβαι μηδὲ ἀποτελοῦσαι συνοικισμούς, ἀλλὰ μικρὰ ἴδιωτικὰ αὐτόνομα Μοναστήρια.

"Η Διοίκησις πασῶν τῶν ς κυριάρχων μεγάλων Μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρούς εἶνε ἐν εἰδος ἀδιορθόμονος δημοκρατίας ἡ διοίκηση τῆς Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρούς. Ἐκάστη Μονὴ ἐκλέγει τὸν ἀντιπρόσωπόν της, οἵτινες πάντες ὅμοι ἀποτελοῦνται την Τεράν Σύναξιν, συνέρχονται τακτικῶς ἐν τῇ Τεράν πόλει τῶν Καρδιῶν, ἔχουσι δὲ ἴσα δικαιώματα καὶ ψήφους ἐν τοῖς Συμβουλίοις. Τὴν ἀνωτάτην διοικητικὴν, νομοθετικὴν καὶ δικαστικὴν ἔξουσίαν ἀσκεῖ ἡ Τεράν αὐτῆς Σύναξις, τοῖς μὲν τῆς ἔβδομαδός συνεχομένῃ ἐν διοικείᾳ, τὰς δὲ ἄλλας ἡμέρας διεξάγουσα πᾶσαν τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν διὰ τετραμελοῦς Ἐπιτροπῆς, καλούμενης Ἐπιστασίας. Ἡ διάρκεια τῶν ἐν τῇ Τεράν Σύναξεi ἀντιπροσώπων εἶνε πενταετής. Ἡ Ἐπιστασία διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Πρωτεπιστάτου, πρόσδροος δὲ τῆς Τεράν Σύναξεως εἶνε διαρκῶς ὁ ἀντικρόσωπος τῆς Μεγίστης Λαύρας, τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ πλουσιωτέρας Μονῆς, ἀπόντος δὲ τούτου ὁ ἀντικρόσωπος τῆς Μονῆς τοῦ Βατόπεδιου, ἀμφοτέρων δὲ ἀπόντων ὁ τῶν Ἰβήρων καὶ κατόπιν ὁ τοῦ Χλιανταρίου. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοντούσαν

Κάιτοι, ὡς ἀνω ἔξετέθη, τὸ "Αγιον" Οόρος ἀποτελεῖ Ιδίαν καὶ σχεδὸν ἀνεξάρτητον ἐκκλησιαστικὴν Πολιτείαν, οὐχ ἡτον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην αὐτοῦ ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν. Ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ ὅλως διαιτέον δργανισμοῦ αὐτῆς, οἷος ἀνωτέρω ἔξετέθη, ἡ ἔξαρτησις αὕτη δὲν εἶνε οὐλα ἐπὶ τῶν δοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν ιδρυμάτων, ἀλλ' ἔμμεσός τις ἐπίβλεψις, ἡς τὰ δρια καὶ τὰ δικαιώματα δὲν εἶνε ἀκριβῶς καθωρισμέα.

Τοιαύτη ἐν δλίγοις ἡ διοίκησις καὶ τοιοῦτος δργανισμὸς τοῦ Ἀγίου Ὁρούς, ἐξ ὧν δύνα-
αί τις νὰ λάβῃ ίδεαν τὸ πῶς κατέστη δυνατὸν
ἀ διατηρηθῆσι αἱ ἐν αὐτῷ Μοναὶ ἀλόβητοι σχε-
δὸν καὶ νὰ διασῶσωσι διὰ μέσου τόσων αἰώνων
ουλείας ὅχι μόνον τοὺς ἀρχαίους Βυζαντινοὺς
πόνους καὶ τὰ ἔθιμα, ἀλλὰ καὶ νὰ καταστῶσι
ἴντρα πνευματικὰ μεγίστης διὰ τὴν ιστορίαν
νιῶν σημασίας. Ἐν αὐταῖς διασώζονται μέχρι¹
ἡμερον πολύτιμα Ἑκκλησιαστικὰ καὶ Ἐθνικὰ
εἰμήντια, μέλλοντα μέγιστον νὰ διαχύσωσι φῶς
μόνον εἰς τὴν ιστορίαν τοῦ Ἀγίου Ὁρούς
ἀλλὰ καὶ εἰς πλεῖστα σημεῖα τῆς δῆλης Ἑλληνι-
κῆς Ιστορίας καὶ διτίνα δυστυχῶς ἔνεκα τῆς
υλείας καὶ τῆς ἀφροντισίας ήμῶν δὲν ἐμελε-
θησαν, οὐδὲ ἐξερευνήθησαν δεόντως μέχρι²
ἡμερον. Ἡς εὐνηθῶμεν ὅτι (σήμερον) διόπταν
έον τὸ μέγα τοῦτο ἐθνικὸν προτύργιον ἀπο-
μβάνει τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας! Θὰ δοδῇ ἡ
ουσα προσοχὴ καὶ θὰ ἐρευνηθῇ ὁ κομπιό-
νος εἰς τὰς Μονὰς ταύτας μέγας καὶ ση-
νικιώτατος Ἑκκλησιαστικὸς καὶ Ἐθνικὸς θη-
νοός.)

Απὸ ἀπόψεως στρατηγικῆς, εἴπομεν ἀνω-
έφω, ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἀθώ εἶναι μεγίστης
ημασίας διὰ τὸν Ἑλληνισμόν, διότι ἀποτελεῖ
τὸ σημαντικότερον σημεῖον τῆς κυριαρχίας τοῦ
Ἀλγαίου, ἵδιος τῆς θαλασσίας ἐκτάσεως τῆς ἀπὸ
αὐτῷ Θερμαϊκοῦ μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἀπὸ
τοῦ κορυφῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρούς ἔναι παιδι-
φόρας καὶ διὰ γυμνοῦ ἔτι δρφαλιοῦ διακρίνον-
ται αἱ πλεύσται νῆσοι τοῦ Αλγαίου πελάγους
ἥχοι τῆς Χίου καὶ Μιτιλήνης καὶ διαγράφεται
τῷ βάθει τοῦ δριζόντος ἀμυδρῶς πᾶς καὶ
οὗτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις. Ἡδη ἡ Ἑλληνικὴ
ιμαία κυματίζει ὑπερήφανος ἐπὶ τῶν καδω-
στασίων τῶν Ἑλληνικῶν Μονῶν τοῦ Ἀγίου
Ὁρους, τὸν δὲ μέχρι χθές Καΐμακάμην (ὑπο-
κινητήν), τὸν μόνον ἀντιπρόσωπον τοῦ Σουλ-
ηνοῦ παρὸ τῇ Τερρᾷ Συνάξει, ἀντιπατέστησε
μερόν δ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς πολι-
ας. Οἱ Μοναχοὶ ἔμπλεοι χαρᾶς καιρετῶσι τὴν
ελλοῦσαν μεταβολήν, ὑπερήφανοι, διότι καὶ
προπάτορες αὐτῶν συνετέλεσαν εἰς τὴν δημι-
ογίαν τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος, ἐξ ἣς σήμερον
ποποτέλλεται ζειδωρος δ ἀηδο τῆς Ἑλληνικῆς
ινθερίας εἰς μέγα τμῆμα τοῦ ἀλυτρῶτου
ληνισμοῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν θὰ ἀργήσῃ
τιμη, καθο ἦν ἡ πνοή αὐτῆς θὰ φθάσῃ καὶ
οἱ τῶν λοιπῶν ἀδειασῶν.

Η Ἑλληνικὴ πολιτεία σεβομένη τὴν ἴστορίαν
Ἄγιου Ὁρούς βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν
μεταβάλῃ ποσῶς τὸν ὅργανισμὸν τῶν ἐν
ῷ Μονῶν, πᾶσα δὲ ἔξωθεν ἐπιζητηθῆσο-
η τυχὸν μεταβολὴ αὐτοῦ, ὅποι τοιούτον ἡ
ὕποτον τύπον, ἀποτελεῖ ἀσέβειαν πρὸς τοὺς
ὑς κανόνας, δι' ᾧ διεκυβέρνηθε ἡ ἐκκλη-
σιακὴ αὐτῇ κιβωτὸς διὰ μέσου τόσων αἰώνων.

ΠΑΛΗΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ—Η ΚΥΡΑ ΦΡΩΣΥΝΗ

ι σελίδες αυτάτι είναι όποι ένα βιβλιαράκι του Ήπειρου Α. Π. Κουτσαλέξη, ποιν ἐξεδόθη τὸ 1882 μὲ τὸν τίτλον «Διαφέροντα καὶ περίεργα τινὰ ιστορήματα». Τὸν πνύγμὸν τῆς Κυρά Φρούσηντς καὶ τῶν 17 ἀρρεῖτων δ συγγραφεῖς μὲ πολὺν ἐνδιαφερούμενος λεττογραφεῖς.

Ἔνδιηγοις μου ὃς μὴ ἐκλάβῃ τις ὡς μαθιστόρημα.
Οἱ τοῦ ἔμαθον γράφω. Καὶ ἀπὸ ποιῶν; Ἀπὸ τὸν
ιῶν μοὶ πρὸς μητέρος Ἀναστάσιον Συλλίβεργον, γνω-
σθὲν ἐνταῦθα ἀποθανόντα κατὰ τὸν χρόνον τῆς γολέ-
σης. Οἱ ὥραιες θεῖος, γόνος ἀρχαίας εὐγενοῦς οἰώσι-
ας, ὑπήρχεν εἰς τὴν ὑπεροειδαν τῆς Υψηλῆς Πύλης
τὸ διπλωματικὸν παράτομον. ἔτιχε δὲ νά εὑρίσκονται
τὸν χρόνον τοῦ ἀνωτέρω συμβάντος εἰς Τιωννάνα-
δε καὶ ἀπὸ τοὺς γείτονας, ἦτοι τὴν μητέρα μου καὶ
τὸ ἀδελφάς της. Κατωτέρω δὲ ὁ ἀναγγώστης θά λέπι τὰ

βεν Ιατρόν του. «Ο Ιατρός αὐτὸς κατά τὸ φαινόμενον ἐλάτρευε τὸν Ἀλῆν, ὅλλα τί ἔκρυπτε εἰς τὴν ψυχήν του; «Τό δημοκρατικός» ἔσυγχαζεν εἰς τὸν πατριώτην του τὸς οἰκίας, καὶ ὅλη καὶ εἰς τὴν τῆς Κυρᾶς Φρούνης, μὲ τὴν ὁποίαν ἀρχαῖα συγγένεια τὸν συνήγονεν.

«Ἀλῆς, ἀλλα καὶ εἰχε καλοὺς στρατηγούς καὶ ἄξια πολληκάρια, δὲν ἀπεράσιε ν' ἀφιερόνῃ τὴν τόχην του εἰς ἔντα πρόσωπα. «Πήδελεν οἱ ὄφθαλμοι του νὰ κυβερνοῦν καὶ αἱ χειρές του νὰ πολεμοῦν» ἥτο καὶ στρατιώτης καὶ στρατηγός. Εἰς τὸν πόλεμον τοῦ Σουλιού ἔξερχομενος παρηκόλουνθείτο ἀπὸ τὸν δεσπότην Γκάγκαν καὶ τὸν Ιατρόν του Κυρίτσην. Καθ' ὅδον θρησκευτικαὶ ἔριδες ἔλασθον χώραν μεταξὺ δεσπότου καὶ Ιατροῦ, ὃ δὲ Ἀλῆς ἀκούων τῆς φράνετο καὶ ἔγέλα. «Ο Ἀλῆς ἀναλόφητός, ἀμαθής, ἀδρησκός· δὲ Κυρίτσης, θελοτής· δὲ Γκάγκας Χριστιανός. «Ο δεσπότης δργισθεὶς κατὰ τὸν Ιατροῦ τὸν κατηράσθη, ὃ δὲ Ιατρὸς ἔξηκολούθει νὰ γελᾷ. «Οταν ἔφθασαν εἰς ἓν μονοτάτη (ἀτραπόν), δὲ Ἀλῆς διέβη δις πουλίον ὃ Γκάγκας, ἐπίσης ἐπιτήδειος ἰτεύες διστρατή ἀλλ' ὃ Ιατρός, ὀλισθήσαντος τοῦ Ιατροῦ, ἔγενετο μετ' αὐτοῦ ἄφαντος εἰς τὸ χαῖνον χάσμα.

«Ο Ἀλῆς δργισθη κατὰ τοῦ δεσπότου διὰ τὴν κατόρθων καὶ ἀλυπήθη δικὶ ὀλίγον· ἀλλ' ἡ δργὴ καὶ ἡ λύπη δὲν ἐμπόδισαν τὴν κίνησιν τοῦ νοός του. «Ἀμέσως ἐκδιδεται καὶ ἀποστέλλεται διαταγὴ πρὸς τὸν προεστῶτα τῶν Ιωαννίνων, ὅπως σφραγίσῃ τὰ γράμματα τοῦ Ιατροῦ, ἀφ' οὗ φροντίσῃ νὰ γίνη τακτική καταγραφή.

«Ο προεστὼς Σταῦρος Ιωάννου ἡ Τσαπαλάμος, πατήρ τοῦ μακαρίου διοικητοῦ τῆς Θενικῆς Τραπέζης, πρόθυμος πάντοτε εἰς τὰς διαταγάς του, διώρισε τριμελή ἐπιτροπήν, ἡ οποία μεταβάσσα εἰς τὸ κατάλυμα τοῦ μακαρίου Ιατροῦ κατέγραψε ταῦτα· ἀλλ' ἔτυχε μεταξὺ τῶν ἐπίταλων καὶ κομιστήριον (τουαλέτα), τοῦ ὅποιον ἔλειπε τὸ κλειδί. Μέλιος τῆς ἐπιτροπῆς ἦτο καὶ ὁ προμηνούσις θεῖός μου Συλήβεργος. Τί χρείαζεται, νὰ τὸ ἀνοίξωμεν; Τί ἀλλο ὃντα περιέχη παρὰ τὰ ξυράφια καὶ τὰ ἀναγκαῖα διὰ στολισμόν; «Οχι, ἀπαντᾷ ἐν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἔμπορος, πρέπει νὰ τὸ ἀνοίξωμεν. Έχάλασαν τὸ κλειδόν, καὶ πραγματικῶς, ὡς ἔλεγεν ὁ θεῖός μου, κρήματα δέγκ εὐρέθησαν. «Ο εἰρημένος ἔμπορος προσθέτει, διὰ τὰ κομιστήρια αὐτὰ ἔχουν καὶ πρωφά μέρη, καὶ ἔτεμεν νὰ γίνη ἔρεινα· δὲν ἤγγοης δὲ δὲ διόιος αὐτὸς ἔμπορος καὶ μὲ ἐπιτηδειότητα κατώρθωσε ν' ἀνοίχθῃ καὶ τὸ μιστισὸν αὐτὸς, τὸ ὅποιον ἔφερεν εἰς φόδος διάφορα γράμματα. «Ελληνίδων, Χριστιανῶν καὶ Μωαμεθανίδων. «Ἄς μη φανῇ παράδοξον, διτὶ αἱ Οθωμανίδες ἔγραφον ἐλληνιστι. Αιδασκάλισσαι Ελληνίδες εἰσπορχούντο εἰς τοὺς γυναικῶντας τῶν Όθωμανῶν καὶ ἐδίδασκον τὰ κορασιά των. Μεταξὺ τῶν γράμματων αὐτῶν ἦσαν καὶ μεριά τῆς Κυρᾶς Φρούνης. Τὰ γράμματα τῆς δὲν ἤσαν ἔρωτικά. Περιεῖχον ὅμοιες κατὰ τοῦ Ἀλῆς, ὃν ἀπέκλει τύραννον βδελυγόν, καὶ τοῦ ὅποιον... τὰ γένεα... «Ο διπλωμάτης θεῖός μου λέγει ὅτι παρόμοιο χαρτία πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχουν... «Οχι, ἀπαντᾷ ὁ ἔμπορος δὲ καταδεῖξε τὴν θέσιν, διτὸν εὐρέθησαν τὰ γράμματα αὖτη τὸ μάθη δ' Ἀλῆ πασᾶς, δὲν ἔχω ὁρεῖν νὸ χάσα τὸ κεφάλι μου. Βεβαιῶς αὐτὸς ἦτο μωτικὸς κατάσκοπος τοῦ Ἀλῆ· δὲν εἶπετο νὰ μείνουν τὰ γράμματα εἰς τὴν θέσιν των. «Ο μακαρίτης θεῖός μου ἀπέφυγε νὰ μοι εἴπῃ τὸν ἐμπόρου αὐτοῦ τὸ δύναμα, διὰ νὰ μὴ δυσφημοῦνται οἰκογενείας τότε ζώσης.

«Ἐπέστρεψεν δὲ Ἀλῆς ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν, ἡ δὲ πρώτη φροντίς του ἦτο νὰ μάθῃ τὰ τῆς καταγραφῆς τῶν πραγμάτων τοῦ μακαρίου Κυρίτση. Γονατιστὸντιόν του δὲ προεστὼς Σταῦρος Ιωάννου ἡ Τζαπας λάμος ἔτρεμεν.

«Ορὲ Σταῦρο, τοῦ λέγει τί ἔκαμες διὰ τὰ πράγματα τοῦ Κυρίτση;»

«Τὰ πράγματα κατεγράφησαν καὶ ἔβουλωθησαν (ἐσφραγίσθησαν), τοῦ ἀπαντᾷ, ὑπηλότατες βεζὶς ἐφέντη μας».

«Ορὲ Σταῦρο, ἔμαθα διτὶ ἔχει καὶ ἔνα καλὸ καὶ εἴμιορφο κασελάκι, ποῦ νὰ μοῦ τὸ φέρῃς τὸ θέλω». Οὐτῷ διέταστεν δὲ Ἀλῆς.

«Άμεσως, ὑπηλότατε (ἀπαντᾷ δὲ Σταῦρος), φθάνει τὸ κομωτήριον».

«Ἄνοιξε το, δοὲ Σταῦρο».

Τὸ ὄντως τρέμων δὲ προεστώς ἤγγοιε τὰ περιεχόμενα. Τίποτε δὲν τῷ είχεν εἰπεῖ ἡ ἐπιτροπή.

Μετὸ τὴν ἔρεναν τῶν δροτῶν μερῶν τοῦ κομωτηρίου γράμματα δὲν φαίνονται.

«Μώρ, κύτταξε καλά, μπίρο μου. Είναι καὶ ἄλλα πράγματα».

Ανακαλύπτεται τέλος καὶ ἡ μυστικὴ θέσις, καὶ εἴσοδοκονται τὰ γράμματα, ὃν βεβαίως είχε γνῶναι δὲ Ἀλῆς, μερῶν τὰ συμβάντα ἀπὸ τὸν ἐμπόρον τὸν κατάσκοπόν του ἀγαμφιβόλως.

«Μώρ, τ' είναι αὐτὰ τὰ γράμματα; Διάβασέ το, δοὲ γραμματικέ».

Αναγνωσκούμενά τῶν γράμματων δὲ προεστώς Σταῦρος τὰ χάνει. «Ο Ἀλῆς ἀνάπτεται, ταράσσεται, φρυντεῖ.

«Γράψε γρήγορα, γραμματικέ, τὰ δύναματα δλων». Στέλλει δὲ καὶ κράνει τὸν Ταΐο Αμπάζην, πολιτάρχην (μπουλούμπασην). «Ταΐο φθάνει.

«Ταΐο, πήγαινε δυλήγοφο νὰ πιάσῃς δλας αὐτὲς τές κυράδες, δποῦ είγαι εδδο γραμμένες, καὶ νὰ τές κλείσῃς εἰς τὰ Λιμανίτσας.

Τοῦ δίδει τὸν κατάλογον.

«Ο φρόνιμος Ταΐο, παλαιόθεν συνέταιρος τοῦ Ἀλῆ καὶ συνεργασθεὶς διὰ τὴν κατάληψην τῆς Ήπείρου, «οχι» τῷ ἀπαντᾷ «δὲν τὸ κάμνω. Θὰ σηκωθῇ δλος δ κόσμος εἰς τὸ ποδάρι... Αὐτὰ είναι ἐντροπή, Αλῆ· σὸν θέλης, πήγαινε μόνος σου... ἐγώ δὲν ἀκούω». Ωμίουν Ἀλβανιστή.

Θυμόνει δὲ Ἀλῆς ἀλλα τί ἡδύνατο νὰ πράξῃ κατὰ συναδέλφου τοῦ φροντιστάτου ἀνδρός;

«Ο Ἀλῆς συμβουλάς δὲν ἤκουεν ἔβραζεν εἰς τὸ βάθος τῆς καρδιάς του· ἡ κατ' αὐτοῦ ὑβρις τῆς Κυρᾶς Φρούνης. Μετὰ τὰ μεσάνυκτα ὄπλιζεται μὲ τὴν ληστρικήν πανοπλίαν του, λαμβάνει τὴν κάπιταν του, τὴν δοπιάν ἔφριλαττε πάντοτε εἰς τὸ κοιτῶνά του, καὶ πλήρης δργής ἔξεσχεται τοῦ φρουρίου συνωδευμένος ἀπὸ δλην τὴν φρουράν. «Εβρεχε... τίκτοτε δὲν τὸν ἐμποδίζει, καὶ δρομαίως φθάνουν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κυρᾶς Φρούνης.

«Η οἰκία τῆς Κυρᾶς Φρούνης είχε δύο πρόσωπα, τὸ ἐπὶ τῆς λεωφόρου τῆς φρεούσης εἰς τὴν ἀγοράν, τὸ ἔτερον ἐπὶ δούσ πλατείας καὶ αὐτῆς, ἀλλα κατὰ τὴν νύκτα σχολαζόντης. «Ο Ἀλῆς φαίνεται διτὶ είχεν εἰς τὸν νοῦν του διτὶ ἡ τὸ ἐνδέχομενον τὸ ἔργον του ν' ἀποτύχῃ, ἔναν ἐμφρίζετο δ λαδὸς τὴν βδελυγόν προδεξίν του. Η δοδὸς δη μη συγχαζομένη τὴν νύκτα σκετάζει πάντας τὰ ἐγκλήματα.

«Η οἰκία τῆς Κυρᾶς Φρούνης ἔχωνται ἀπὸ τὴν μητρικήν μου οἰκίαν ὅπο δύο ἔτερον οἰκιῶν, τῆς τοῦ Καλαμανάκη καὶ τῆς τοῦ Μηνᾶ, αἱ δποῖαι καὶ αὐταὶ δωσάτως είχον διο πρόσωπα.

«Εἰς Ιωάννινα, αἱ ὑπηρέταιραι τῷ καιρῷ ἔκεινῳ ἐσηγόρευεν δὲ Ἀλῆς ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν, ἡ δὲ πρώτη φροντίς του ἦτο νὰ μάθῃ τὰ τῆς καταγραφῆς τῶν πραγμάτων τοῦ μακαρίου Κυρίτση. Γονατιστὸντιόν του δὲ προεστὼς Σταῦρος Ιωάννου ἡ Τζαπας λάμος ἔτρεμεν.

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΕ ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΙΟΝ ΠΑΡΑΚΛΟΥΣΩΝ ΤΟΝ ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΜΟΝ ΤΟΥ ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ

ΕΚΠΤΩ Η. ΡΟΥΜΠΟΥ
“ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ”

ύλικον εἰς τὰς καλογραίας ὑφάντρας, ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐκκλησίας Ἀρχιμανδρίου κατοικούσας, πρὸς ὑφαντίνων.

Ἐργαζόμεναι αἱ ὑπηρέται εἰς τὸ ἐν τῇ ἐκτεταμένῃ
αὐλῇ τῆς οἰκίας μας πλυνσαφεῖον ἡκουσαν τὴν ακαγ-
γῆν τῶν ἀδέλων καὶ ὑπόκιωφον θόρυβον. Οὐ περιέρ-
γειαν ἀνέβησαν εἰς τὴν παρὰ τὴν ὁδὸν αὐτῆς οἰκίαν,
μη κατοικουμένην τὸν γεμιῶντα (σημειώσεις δὲ τοῦ ἐπί-
το πλειστον αἱ οἰκίαι εἰχον δύο οἰκοδομάς, χειμωνια-
κὴν καὶ καλοκαιρινήν).

¹Αν καὶ ἦτο σκότος βαθύ, ἐνόησαν δὲ τὸ στρατιωτικὴ κίνησις. Δὲν ἔχασαν καιών· ἀμέσως ἔτρεξαν καὶ εἶδοτείσαν τὰ μυράζον τρυπανία.

ειδοποιησαν τας κυραδας των.
“Η μήτη μου (ἀκόμη ἀνύπανθρος) και αι ὀδελφαι
της, ἐνδυθεῖσαι βαρέως, μετέβησαν εις τὴν ἀνω οἰκίαν
και ἐπι τῶν παραθύρων ἐνόησαν και αὐται διτι ὁ θόρυ-
βος ὁ ὑπόκωφος και η ἀλαγγή τῶν ὅπλων δὲν ἤσαν
ἀπλα πρόγματα. Η ἀπορία των ἐλλυθη φωνῇ στενο-
γείᾳ τὰς ἔφτισε. Τίνος ἡτο ἡ φωνή; . . . τοῦ Ἀλῆ-
πασος, δοτις διέταπτε νὰ τοῦ ἀνοίξουν. «Ἐγώ είμαι ο
Ἀλῆς· ἀνοίξε μου γλήγορα». Η γοατος βιζάστατη τῆς
Κυρᾶς Φροσύνης κατέβη και τῷ ἥνοιξε παρηκολού-
θει δε τῇ γοαταν και νέα τις ὑπηρέτων.

Αμα εισηλθεν ὁ Ἀλέξ, πιάνει τὴν γραταν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἀναβαίνων λέγει εἰς αὐτήν την φοβᾶσαι, μπριό. Ποῦ κοιμάται ἡ Φροσούντη; Εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα, καθ' ἣν ὥραν ἡ Φροσούντη ἔξυπνησασ ὅπερ τὸν θόρυβον ἐνέδινε τὸ κοντογούνι τῆς: Ἐμα δὲ εἰδενει αὐτόν «Δέν ἐντρέπεσαι, τοῦ λέγει, τὸν κόσμον, δέν φοβᾶσαι κανὸν τὸν Θεόν, νὰ εἰσέρχεσαι εἰς τὴν οἰκίαν μου τὴν γύκτα;»

Ο Άλης μὲ τὸν συνήθη τρόπον εἰς τὰ στόματα τῶν τυράννων·

«Μη φοράσαι, ματιό μου... εποιμάσου, ενδύσου
διά, διά νά μη κουώσῃς». Τηγ άρνεις είσερχονταν
άμεσως τά παλληκάρια του και τήν συλλαμβάνουν.
Τηγ κυρρό της ή βινάστρα δὲν τήν αφίνει, τήν άκο-
λουθεῖ μένουν εἰς τήν οἰκίαν ή μικρά υπότρετοια και
τά δύο μικρά παιδιά τής Κυρδος Φρούσηνς. Ή μικρόδι
αντή υπότρετοια διηγήθη τά δύο ηκουσεν εἰς τους
φίλους τής οἰκίας, έξ διν ήτο και ο θείης μου Συλή-
βρογος.

Την Κυράν Φροσύνην μετά της βιζάστερας της την ἔφεραν τά πολληκάρια του εἰς τά Διηράτισα (παλάτιον). Εἰς τό ίδιον αὐτό μέρος ἔφερον καὶ τὰς πέντε ἀδελφάς Σελεκοπούλας καὶ τὰς ἐπιλοίπους Ὁθωμανίδας.

‘Η Κυρά Φροσύνη, καταγομένη ἀπὸ εὐγενεῖς, φρόνιμος γυνή, είχε ὑπόληψιν μεγάλην εἰς Ἰωάννινα: ἐμβοσκεῖ τὸν τύραννον Ἀλῆν, εἰς δὲ τὰ γούματα της ἐφάνη ὅτι κατεφρόνει δάκουη ἀπὸν τὸν Ἀλβανόν, Ἐλληνίς οὖσα καθηδά. Τί ἄρα ἔβουλεντο μετά του δημοκρατικοῦ Κυρίτον;

Ο διγράμμιας τον Αλήνης είναι τη δύνη του ουδένα ήκουεν
ἄλλος ήκουεν φράμμιδαν τινα άνθηπων. Ήθελεν ύπο-
πεσι ποτε εἰς τὸ λάθος τῆς προσχωρίσεως εἰς στυγε-
ρὸν ἔγκλημα; Ἀλλὰ ποῖος ἐτόλμα νά τῷ λαβῆσῃ; Εἰς
διγράμμιας καὶ ἀπαίδεντον ἄνθηπων ποὺ κρίσις; Τὸ
μέλλοντα οἱ τοιοῦτοι χαρακτήρες δὲν λαμβάνουν ποτε
ντὸν ὅψιν οὗτος ήταν δι χαρακτήρι τοῦ 'Αλῆ, ὅστις ήθελε
μόνον γὰρ χριστήρα ἀπὸ ἐκδικησεις καὶ χρήματα, ὡς
κατωτέσσος θέλουεν ίδει.

"Ολγή η πόλις ἐστοκώθη εἰς τὸ ποδάρι. Η δωδεκάδα
(ἵτιοι τὸ δημοτικὸν συμβούλιον) συνηθροίσθη εἰς τέ
προεστεῖον. Διὸ κύριος ἐφέρωνάς τε κατὰ τὰ πράξεως
Σταῦρο! Σταῦρο! Τι εἶναι αὐτὰ δύο ἀρίστεις γά τα
κάρμνη αὐτῶς δι Λιάπτης! Ο προεστὼς Σταῦρος καὶ το

δωδεκάς τρέμοντες ὑπόσχονται νὰ μεταβῶσιν εἰς τοῦ δεσπότου, τοῦ ὄποιού ἡ Κυρδ. Φρούριν· ἵτο ἀγνεψιά, καὶ μετ' αὐτοῦ νὰ φροντίσουν διὰ τὰ περιστέρω. Οὗτο διείληθή ἡ ὁχλαιγωγία.

Ἡ δωδεκάς μετά τοῦ προεστῶτος μεταβαίνουν εἰς τὸν δεσπότου, τοῦ λέγοντος νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἀνεψιάν του αὐτὸς δὲ ἀπαντᾷ διὰ φορεῖται καὶ τοὺς παρακαλεῖ νὰ ὑπάγουν ὅλοι μαζῆ.

«Δεσπότη μας, τοῦ λεγοντοῦ, ἐάν ἐπρόσκιτο περὶ γυναικῶν, ἀλλὰ δποῖται νὰ μὴ εἰχον προστάτες, ή πόλις δόλωληρος ηθελε μεταβῆ καὶ φωνᾶσεν ἀλλὰ, προκειμένου λόγου περὶ τῆς ἀνεψιΐας σου, ἡμεῖς δὲν ἐπερβαίνομεν ὃν εἰσαὶ καθ' ἡμέραν μὲν τὸν Ἀλῆν, σὺ τὸν ἀπολουθεῖς εἰς τὰς ἐκποταίας, σὺν συνεργόζεσσαι μετ' αὐτοῦ, καὶ θέλεις νὰ υπάγωμεν ἡμεῖς, οἱ δποῖται πάνται ἐποιητέρημεθα; Πάρει μαζῆ σου τὸν φίλον του καὶ φίλον σου Σταύρον καὶ οἱ δύο μαζῆ θὰ κατωθώσητε γιὰ τὸν πειστή.

«Δέν εμποροῦμεν σύτε ἔγω, λέγει ο Γκάγκας, σύτε ἔγω λέγει ο Σταύρος».

Θελετούσιν, λέγοντας ἡ δωδεκάς, νῦν πτυχώμεν διοι μαζί· "Οὐχὶ δὲν τὸ μανιόνεν τοῦτο, διότι γνωρίζουμε τὴν Ἑπτήσην, δὲ Λιάπτης. Θάξ Ἑπτήση χρήματα διὰ τὴν ἐξαγοράν χρήματα δὲ ή πόλις δὲν διδεῖ. Περὶ Σελεκοπούλων ἀδελφῶν (ζεπτιρῶν) λόγος οὐδεὶς ἔγνετο, ὃς ἀστηριάντων προσωπῶν. Καὶ ποῖος ἐπίστευε νῦν πνίξη ἀνθρώπους, οἱ διποῖοι τὸ παράπαν δὲν ἔβλαπτον τὴν ὑπόληψιν τοῦ τυράννου;

Οἱ πατέρες ἡ σίζυγοι τῶν Ὄθωμανίδων, μαθόντες
τὰ διατρέξαντα καὶ πιστεύσαντες, ἀφῆκαν εἰς τὴν διά-
θεσιν τοῦ Ἀλῆ τὰς γυναικας ἡ κόρας των. Τὰ γράμ-
ματα ἔσαν ἀληθινά; ἢ ἔσαν πλαστά καὶ ἤπατάτο ὁ
Ιατρὸς ἀπὸ μαστιφωνούς;

Ἐπὶ Ἀλῆ πασᾶ ὑπῆρχε δικαιοστικὴ ἀρχή, ὑπῆρχον
ἀνακρίσεις καὶ κρίσεις;

Ἐπι εἰνοσιαρείαν ἔμεναν κλεισμέναι αἱ 18 γυναῖκες εἰς Αἰθαρίτσα. Εἴτις μάτην δὲ Ἀλῆς ἐπερίμενεν ἱκεσίας τῆς πόλεως (σκέπτει). Τὸν πόλιν περιήρχοντο οἱ κατάσκοποι τους καὶ παρεζίνουν τὸν κόσμον νὰ καταβάλουν χρήματα εἰς ἀπελευθέρωσίν των. 'Αλλ' οὐδεμία εἶδιτο ἀκρόσις. Καὶ αἱ 18 ἐρριφθῆσαν εἰς τὴν λίμνην, φέρουσαν ἐπὶ τοῦ τραχύλου των βραχεῶν πέτρας, καὶ ἐγένοντο βορᾶ τῶν ἴχθυών καὶ ἔγχεισιν καὶ καραβίδων, τὰ δόπιοι ἔπαινον νὰ ἡνιαὶ βροῦται τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πολλὰ ἔτη. 'Ο ἄθλος αντέται τύχαννος συμπεριέλαβε καὶ τὴν γραῖαν βιζάνστραν εἰς τὸ πνιξίμον. Ἐπέφωτο δῆμος δὲ Ἀλῆς παντελείμονος, ὑπὸ τὰ παράθυρα τοῦ δόπιού του ἔλαβε χώραν καὶ ἡ τραγικὴ αὔτη σκηνὴν. 'Ελεγον δέ, ἀλλὰ δέν ἦξενδρο κατὰ πόσον είναι πιστεύειν, ὅτι δὲ Ἀλβανός, ὃ ὀπίστος ἔθηκε τὴν πέτραν εἰς τὸν τραχύλον τῆς Κυρδᾶς Φροσύνης, θελθεῖς ἀπὸ τὴν ὠδιότητά της, συνεπάνη μετ' αὐτῆς.

Τά ἀντέρεω τοσοῦτην μετά ἀλλού τραγικῶν σκηνῶν εἶναι τὰ προεόρτια τῆς δυσμενείας τῶν Ἑλλήνων κατά τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν ἀντικειμένων. Βεβαίως, ὅν δὲν ουνέψαινε τὸ ἄλλο, οὐδέπια συνενήνθης θὰ ἀλμάβανε χώραν, ὅποις πλευθῇ κατά τοῦ Ἀλῆ τὸ δίκτυον, εἰς τὸ ὄποιον δχι μόνον οἱ Ἑλληνες ἔλασθον μέρος, ἀλλὰ καὶ Ὁθωμανοί, ὡς ὁ Πασόμυτες. Οἱ ἀντὶ τῆς Κυρδας Φροσύνης ἢτοι ἔμπορος Κωνσταντινούπολεως· οἱ Ἰωαννίται ἔμποροι ἐγένοντο ἐν Κωνσταντινούπολει οἱ πεδίται μῆται τῆς Φιλικῆς ἔταιρίας, ἡτις εἰργάζετο κατά τῆς τυραννίας.

ΤΟ ΔΕΚΔΙΠΛΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

GIANNENA

Μέσα στὴν νέα ἐποκούμα, ποὺ δξιώθηκε νὰ γράψῃ ἡ γενεά μας μὲ τὸ αἷμα της, τὰ Πιάννερα ἔχωρίζουν σὰ μιὰ ἔχωριστὴ ρωψφδία, σὰν ἔνα μεγαλόπνοο τραγούδι, πού, στήνοντας χορὸ μαζῆ ζωντανοὶ καὶ πενθαμένοι, σκιὲς ὀναστημένες ἀπ' τὰ μνήματά τους καὶ λεβέντικα κορμιὰ ἔπειταγμένα ἀπὸ τὴν ώμορφότερη ἄνοιξη τῆς ζωῆς, τὸ τραγουδοῦν καὶ τὸ χορεύον, χτυπῶντας τὴ γῆ υ' ἔναν ἥρωικὸ ουθμό.

Καὶ οἱ τόποι, δπως οἱ ἀνθρώποι, ἔχουνε τὶς φυσικὲς καὶ τῆς ἡθικές τους ὡμοφάδες. Χαρὰ σ' αὐτοὺς ποὺ σμίγουν καὶ τὶς δυὸ σὲ μιὰ βασιλικὰ κορώνα! Γιατὶ καὶ οἱ τόποι ἔχουνε τὴν ψυχική τους ζωή, τὴν ἐσωτερική τους αἰσθηματικὴ ἴστορία, τὶς μυστικές τους θύμησες, τὶς ἀγάπτες τους τὶς περασμένες καὶ τὰ δνειδά τους, ποὺ λαχταριστὰ τὰ καρτεροῦν νὰ στρέξουνε μιὰ μέρα. Οἱ τόποι αὐτοὶ εἶναι σὰ ζωντανοί, περισσότερο ζωντανοὶ ἀπὸ κάποιους ἀνθρώπους, γιατὶ μέσα τους, ἔξδον ἀπ' τῇ φυσικῇ ζωῇ, σολεύει μιὰ αἰσθαντικὴ ψυχή, ποὺ τὴ βλέπεις νὰ φανερώνεται σὲ κάθε σου βῆμα. "Ωμορφοί τόποι, παράδεισοι χιλιόκαλοι, θαυμπόματα τῶν ματιῶν καὶ χαρὲς τῆς ψυχῆς, εἶναι γεμάτος δόκοςμος. "Ομως λίγοι ἔχουνε τὴν ἀνθρώπινη ὡμορφιά, ποὺ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ὡμορφιὰ ποὺ βγῆκε ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Δημιουρογοῦ.

Είναι δύμας τόποι στὸν κόσμο, τόποι-ἀνθρώποι. Πατεῖς τὸ χῶμα τοὺς καὶ θαρ-
ρεῖς πῶς ἀναστενάζει. Ὁ ἀέρας τους εἶναι γεμάτος πνεύματα.³ Απὸ τῆς φυλλωσίες
τους, ποὺ τὶς σαλεύει, σέργοντας κοπάδια ψυχῶν, ὁ ἀγέρας, ζευγάρια μάτια κρυμμένα
σὲ θωροῦν καὶ σὲ γλυκοκοιτάζοντα. Τὸ νερό, ποὺ γκρεμίζεται ἀπ’ τὰ ψηλά τους βρά-
χια, τραγουδεῖ παλληκαρίσιες δόξες καὶ τὸ ουάκι, ποὺ φιδοσέρνεται μέσα στὰ πολυ-
τόχια, σιγολέει ντροπαλὰ κάποιους παλιοὺς ἐρωτικοὺς σκοπούς. Μέσ’ στὰ παλιὰ
χαλάσματα οἱ σαῦρες ψώχνουνε, γυρεύοντας κάποια διαμαντικὰ παλιᾶς ἀρχόντισσας
νὰ στολιστοῦνε. Οἱ ἀράχνες ἀνυφαίνουν τὶς ἀέρινες μπόλιες τους μὲ τὴν κλωνά, τὴν
τυλιγμένη στὴν ἀνέμη τοῦ Παραμυθιοῦ. «Ἐνας βράχος, ποὺ στέκεται μοναχός του,
συλλογίζεται κι ἀναδυμέται. Τὰ δέντρα σαλεύουν τὰ κλαδιά τους σὰ χέρια. Καὶ
«δὲν εἶναι πέτρα ταπεινή — χαμόκλαδο δὲν εἶναι», ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ματιά, μιλιά,
γέλιο, παράπονο, κλάμα . . .»

Γιάννενα, μαῦρα Γιάννενα, ποιὰ καρδιὰ ἔχει τὴν ἄπλα σας, ποιὸ μέτωπο τὸν στοχισμούς σας, ποιὸ θυμητικὸ τὰ πλούτια σας; Μέσα στὰ μαῦρα τῆς δρφάνιας σας, ἀναθυμῶντας μιᾶς ζωῆς δόξες καὶ βάσανα, καιροὺς καὶ χρόνους, ἀκαρτερούσατε τὸ Βασιλόπουλο, σὰν τὴν υψηλήν τοῦ παραμυθιοῦ; τὸ Βασιλόπουλο, νὰ σπάσῃ τὴν βαρειὰ τὴν σιδερόπορτα τῆς φυλακῆς σας. Χρόνια καὶ καιροὺς ἀκαρτερούσατε ν' ἄπλωσῃ ὁ Δικέφαλος Ἀετὸς τὸν ἥσκιο τῶν φτερῶν του ἀπανωθέ σας. Ἡρθε ἡ ὕδρα καὶ ἥρθε τὸ βασιλόπουλο. Ἀπὸ τῆς λίμνης τὰ νερά, νά! ἡ Κυρα-Φροσύνη, ξύπνησε καὶ λούστηκε, ἀτ' τὸν βαθὺν τὸν ὑπνο, καὶ σέρνει τὸ χόρδο μὲ τὶς δεκαεφτὰ παρθένες. Καβάλα στὸ δσπρο του ἀτι, ἀνάμεσό τους, προβείνει ὁ Λυτρωτής. Γιάννενα, μαῦρα Γιάννενα; ὁ Δικέφαλος Ἀετὸς ξυγιάζει τὰ φτερά του ἀπανωθέ σας. "Ερχεται ὁ Αύτοκράτορας . . .

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Στέφανος Μαρτζώκης

ΣΤΗΝ «*«αὐτοχροφία*» του δ Στέφανος Μαρτζώκης—δ ποιητής που πέθανεν έδω και λόγες ήμερες στον «*Εναγγελισμόν*»—γράφει δι, δταν ήταν άκμη παιδι κ' έλαπη μερος σε μια λιτανεία «φορτωθηκα ένα μεγάλο σταυρό, ποι μον ήταν γραμμένο νά φέρω δλη μου τή ζωή». Την μαρτυρικήν αύτην ζωή πυτορούμε νά την ίδουμε και μεσό σε δλο το ποιητή ήμπορούμε γον. Ο θρήνος και το παράπονον ή καλλίτερα ή πίκρα είναι το κυριωτέρον γνώσιμα τής ποιήσεως του. Τδ περισσότερα ποιήματα του, τά βοιδειδί ατομιστικά, δεν είναι παρά ένα άδιάκονον θερηγούλημα, μία έξιτορησις συνεχής κάποιας δυστυχίας που είχε τήν άρχην της είτε σ έρωτικές είτε σε δλλες βιωτικές άτυχες.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ

*"Έκαμεν ὁ Ιδιος—ἡμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανείς—τὸν πόνον
δόηγον τῆς ζωῆς του.*

Μά ό πόνος αὐτὸς δὲν τοῦ ἐσταθῆκε καὶ πάντα δημιουργικός. Τοῦ εἰλεῖς δώσει μιὰ μορφή πολὺ κοινὴ καὶ στερεότυπη καὶ ἔτσι τούτην νό γίνη ποιητὴς μονότονος. Αὖτις πιστεύων νὰ ὑπάρχῃ μέσα σ' ὅλη τὴν νεωτερη ποίησί μας ἔγοντας ποιητικὸν ἄποδο οἶκον τῶν κόπων γὰρ τὸ προσέξερ κανεῖς — πλέον μονίτονον. Τὸ δέξια πασμα τοῦ πόνου του γίνεται πάντοτε ἑτανώ στὸ ίδιο μοτίβο, που ὅσο καὶ ἀν προσπαθοῦσεν. δ. Μαρτζώκης νὰ τοῦ δώσῃ ἔνα χρῶμα Δεσπορδικό, δὲν κατώρθωνε ποτὲ σχεδὸν νὰ τὸ ἐπιτύχῃ. Ή μονότονη αὐτὴ ποιησὶς δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ τουλάχιστον μὲ τὴν ἔξιτερικὴν μορφήν, μὲ τὴν πλαστικότητα τοῦ στίχου ή μὲ τὴν ἐντελείαν τῆς γλώσσης. Τὰ σοννέτα του — στολισμένα βεβαία πολλὰ μὲ διαλέκτους στίχους καὶ μὲ ξεφωνή- ματα ἀληθινοῦ πόνου ή μὲ καμιά γενναιάρια ιδέα — δὲν γίνονται γενικά τὴν πλαστικότητα ἐκείνητα. Ουντοῦ θὰ τὰ δειχνεῖν ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα. Τοὺς λείπει ἀν-

βρῶς ὅτι ἔπεστε νὰ ἔχουν: προσεκτική ἐργασία, σφι-
χτοδύνεμα ἀληθινοῦ τεχνίτη τοῦ στίχου. Μέσα ἀπό
τὰ τόσα ποιήματα ποὺ βρίσκονται στὸν τόμον τῆς
Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ ἡ μὲ τὸν τίτλον «Ποιήματα»,
πολὺ λίγα εἰναὶ ἔκεινα ποὺ ἥμπορει κανεὶς σήμερα νὰ
τὰ διαβάσῃ μὲ εὐχαριστησοὶ ποσοσχή. Ή μονοτο-
νία, ἡ ἔλλειψις, πιὸ σωστά, τῆς ἀληθινῆς ποιητικῆς
ἐμπνεύσεως φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ ὅτι ἐπάνω
στὸ διό τοῦτο θέμα εἰναι γραμμένα τέσσερα καὶ σέντε ποι-
ημάτων χωρὶς καμιὰ ἀπολύτως διαφορά στη μορφή καὶ
στὴν ίδεα.

Ο Ζακυνθινός ποιητής, διάσημης καταγωγής, που
έλεγε τραφῆ μὲ την ιταλικήν φιλολογίαν καὶ εἶχε μελε-
τησεῖ καὶ τὸν Σολωμόν — καθὼς λέει δὲ ίδιος — καὶ
τοὺς ἔχανε πολὺ ἀπὸ τὴν δύναμιν του στὴν προσπάθεια
αἱ μημῆτραι τὸν Λεόποδην καὶ τὸν Καρντούστη, ἐγνώ-
σις κάπουν περιόδου, ποὺ τὸν ἐδύαβαν οἱ νεοί καὶ
δὲν ἐποδέσχαν. Άλλα ἡ πειρίδα αὐτῇ ἦταν πολὺ σύν-
ομη. Οἱ νεοί γλύκνορα εἰδαν δὲ τὰ πρέπει νὰ πάρουν
ἄλλον δόρμον, δὲν δὲν ἤθελαν νὰ μείνουν καὶ αὐτοὶ τάσσουν. Ἐπειδὴ δὲ Μορτζώκης ἀποίος ἦταν στὰ 1890
χ., τέτοιος ἔμεινε ἥσως τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Σὲ
οllά μάλιστα ποιήματά του τῶν τελευταίων χρόνων
αίνεται καὶ κατώτερος τοῦ ἑκατούρου. Οἱ νεοί, ποὺ
ὑν ἐπλησίαζαν καὶ τὸν ἐκδιπούσαν συντροφιά, τοῦ
δειχνύν κάπιον βάθιννον σεβασμὸν καὶ πάντα εἶχαν
ρόχειρον τὸν θαυμασμὸν τους για τὸ ἔργον του, χω-
ράς ὅμως καὶ νὰ δοκιμάζουν τὴν ἐπέλδαισιν του. Ο
αρτζώκης ἐνόμιζεν δὲτηταν ἀρχήν τοῦ σχολῆς καὶ
οιωθε στὴν ίδεαν αὐτῆν καρδιά, ποὺ δὲν τὴν ἔκρυψε
ἡ ποιητικὴ παραγωγὴ τῆς γενετέρας γενεᾶς δὲν
κρουσιαζει κανέναν μαθητὴν του. Εἶχε πάντα καὶ
απός πρόχειρον τὸν ἐπαυτὸν για κάθε νέον ποὺ θά
αγιούσσε τὸ ἔργον του. Ἐπαινούσεν διάκριμη ἐπειδὴ
η ἤθελε νὰ πικράνη κανένα. Αὐτὸ δέρματα δείχνει τὴν
λλή του καρδιά, μά δηκι καὶ τὸν ἀλλοιωνόν τεχνήτην.

Ἐναῦτοι δέ τε πρόσωπα καὶ ἄλλα τέλη τοῖς οὐρανοῖς
πάντα τούτα τοῖς οὐρανοῖς συμβαίνουσιν.

Н. А. П. В.

KRITIKA - ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Χωρτῆ Παλαμᾶ: Ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Μοναξιά Ἀθηνῶν

ΤΙΣ ἔνα τόμον τοῦ ί. Παλαιᾶ πάντα θὰ γνωρίσους μιὰ βαθειάν εμορφιὰ καὶ θὰ φοῆς νότες — ποὺ εὐ-
λα δὲν τις ξεχνᾶς — νὰ τις ταιριάσῃς στὸ δηνειό της οῆς. Και θὰ τοῦ χρεωστῆς χάριν, τοῦ ποιητοῦ, που
οῦ χαρίζει τὸ τραγούδι του, δικό σου τραγόδιο τώρα.

Ο κόσμος παραμένει
ο Τραγούδι, τ' ἀδάνατο γερό.

Είς τὸν τόμον αὐτὸν, πολλά τραγούδια γραμμένα
πὸ χούνια, ἔχονται ἀργά τῷρα ὡς φανοῦν δῆλα μαζὶ
υπτροφεμένα μὲ ἄλλα νεώτερα. Παντοῦ ἔχωροι εἰς τὸ
τόφοισμα τῆς ποιήσεως τοῦ κ. Παλαμᾶ, ὅπου κάθε
ποικιλή εἶναι δεμένη μὲ τὴν προτητερινὴν ἢ μὲ τὰ κα-
πινὰ ποιμάντα τοῦ. Δὲν ἥκουσεῖς νὰ χωρίσῃς τὴν
Ασάλευτη Ζωὴν ἐξε τὸν «Τάφον» ἀπὸ «Τὰ Μάτια
τοῦ Ψυχῆς μου», μολονότι τότε, σὲ πολλά, ἔνοιωθες
νινατὴν ἐπιδρασιν, τόσην, ποὺ νὰ σου θυμίζουν ἀμέ-
σος ἑνὸν μαρτυρία τοῦ Βιττύ κ. χ. ἢ ἄλλον ποι-
μ. Ἐχομε μπροστά μας τὸ πιὸ πλατύ τὸ πιὸ πολύ-
ρρον, τὸ πιὸ πολύτομον καὶ ὀπόμην ἔκονδραστο καὶ
οσερό καὶ λαχταριστὸ ἀπὸ πάνον εἰτε ὅπο πόθον,
γον τῆς νέας ἐλληνικῆς ποιήσεως.

τὴν ια προϊνήν ἐκείνην ἐκείνην τὰς θυμώματα τῆς Μανωλάσσιας, κυριεύεσσα διποθόβολα καὶ συλλαβοῦσα αἰχμάλωτον δλοκηρον, τόγμα μετὰ πολυθόλων.

“Η κεντρική φάλαιγκη, ἐν συμπράξει μετά τῆς ἀριστερῆς φάλαιγκης, ἐκείνην τὸν Ἀγίου Νικολάου, δύο τὸ τάγμα τοῦ Συντάγματος ἐκείνην τούς προϊνήν.

“Απὸ τῆς ιι προϊνῆς ὡρας πολυάριθμα ἔχθρικά τμῆματα ἥρξαντο κατερχόμενα ἐκ τῶν κλιτύων Μανωλάσσιας, Ἀγίου Νικολάου μέχρι Κοσμημάτων ἀπαξία πρὸς τὴν πεδιάδα, περὶ δὲ τὴν 1.30' μ. μ. ἐγένοντο ὄντιληται προστάθεια τοῦ ἔχθρου πρὸς συγκέντρωσιν τῶν φυγάδων παρὰ τὴν Ραψίσταν.

Κατὰ τῶν συγκεντρώσεων δύος τούτων ἔβαλε τὸ δρειβατικὸν ἥμαντιν προθόβολικὸν δι’ ἐκρηκτικῶν διβίδων, διασκορπίσαντας αὐτάς.

“Απὸ τῆς 2 μ. μ. ὡρας δὲ ἔχθρος ἐθεδιό τεφύγων πρὸς τὰ Ιωάννινα καταδιωκόμενος ὑπὸ πυρὸς πυροθόβολικοῦ.

“Η τοιαύτη ὑποχώρησις τοῦ ἔχθρου ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς ἐσπέρας.

“Ολίγον πρὸ τῆς ἐσπέρας παρετηρήθη ἐκ τοῦ παρατηρούντος τοῦ πυροθόβολικοῦ ὅτι τὰ φεγύγοντα ἔχθρικά στατεύματα συγκρούσθησαν νοτίως τῶν Ιωαννίνων πρὸς ἔτερα τουρκικά στρατεύματα σταλέντα τοις ὅπας τὰ σταματήσωσαν.

Κατὰ τὸ αὐτὸν χρονικὸν διάστημα ἡ μικτὴ ταξιαρχία Μετσόβου κατελμάθει τὸν Δρίσκον καὶ Κοντοβράκια ἀπὸ ἄπο τῆς προχθές διὰ διαδοχικῶν ἀγώνων ἀπώθει τὸν ἔχθρον ἐκ Χρυσοβίτης, Δρεστενίου, Διάπο καὶ Δεμάτη.

Τὸ δεξιὸν τῆς ἐκτης μεραρχίας ἐπροχώρησε καὶ τοῦ δίλιγον τὰ δὲ τμῆματα τῶν λοιπῶν μεραρχιῶν παθῷ ἀπὸ τῶν διαταγῶν παρέμειναν βάλοντα εἰς ἃς ἔτεσι κατείσθι.

Τὸ πυροθόβολικὸν συνέδραμε τὸν ἀγώνα καταπλέζον τὸν ἔχθρον διὰ σφραδοτάτου πυρός.

Μετὰ τὴν καταλήψιν τῆς Τσούπας καὶ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ἡ τρίτη ἀριστερᾶ φάλαιγκη προελάσσασα ἐκπούσεις τὸ συγκρότημα Δουρούτη, τὸ δὲ σκάτος εὗρε τὸ ἀριστερὸν ἥμαντιν ἐπὶ τῆς γραμμῆς Δουρούτη-Ραψίστα-Βοδίστα-πεδιάς, βορείως τῆς Μανωλάσσιας.

Οὕτω τὸ στρατεύματα μου ἐνίκησαν σῆμερον καθ’ ὅλην τὴν γραμμήν.

“Η ἐπίδεσις καὶ καταδίωξις θὰ ἔξακολουθησῃ αὔριον μέχρι τῆς πλήρους καταστορήσεως τοῦ ἔχθρου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὅλης ἐπίχειρησεως θὰ ὑποβάλω λεπτομερεστέραν ἐκθεσιν.

Κωνσταντῖνος Διάδοχος

“Εμὴν Ἀγα, Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου 6 π. μ. — ‘Ἀλλού τέτοιος ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ δλοκήρου, τοῦ δυτικοῦ μετώπου τοῦ φρουρίου τῶν Ιωαννίνων καὶ κυκλωθεῖσης τῆς γραμμῆς τῶν ἐδεισμάτων τοῦ Μπιζανίου καὶ τῆς Καστείσης, δὲ Ἐσσάτη πασᾶς μοὶ ἐδήλωσε τὴν στιγμὴν τούτην ὅτι δὲ στρατός τον παραδίδεται αἰχμάλωτος πολέμου.

Λεπτομερείας τῆς μεγάλης νίκης τοῦ ἀνδρείου στρατοῦ μας θὰ τηλεγραφήσω προσεχώς.

Κωνσταντῖνος Διάδοχος

“Εμὴν Ἀγα, Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου 8 π. μ. — Σήμερον 21·2 μετὰ μεσονύκτιον δὲ Ἐσσάτη πασᾶς ἐδήλωσεν εἰς τὴν Α. Β. τὸν Διάδοχον ὅτι ἐπιθυμεῖ νότι παραδόθη. Μετὰ δύο περίτους ὡρας αὐτοκίνητον φέρον τὸν Ρεούφ παρούν καὶ τὸν Ταλλατά βέην μετὰ τοῦ πρωτοσυγγέλου μητροπόλεως Ιωαννίνων ἐφθασεν εἰς Ἐμὴν Ἀγα.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἡτητέοντος ἀρχιστράτηγου ἀνευ περιφράσεων ὀμοιόγνησαν ὅτι κατάστασις τοῦ τουρ-

κικοῦ στρατοῦ εἶναι τελείως ἀπελπιστική μετὰ τῆς χθεσινής γενικήν τῶν ἡμετέρων ἐπιθεσιν καὶ ὅτι ἡ παράδοσις εἰναι εὐποτάσια διὰ τὸν Ἐσσάτη λόγος.

“Απὸ τῆς στιγμῆς ταύτης δὲ ἔχθρικός στρατός κατέστη αἰχμάλωτος πολέμου. Ἐκαστον τημῆμα τῆς τουρ-

κικῆς στρατιᾶς παραδίδεται εἰς τοὺς ἡμετέρους.

“Απὸ τῆς στιγμῆς ταύτης δὲ ἔχθρικά τμῆματα ἥρξαντο κατερχόμενα ἐκ τῶν κλιτύων Μανωλάσσιας, Ἀγίου Νικολάου μέχρι Κοσμημάτων ἀπαξία πρὸς τὴν πεδιάδα, περὶ δὲ τὴν 1.30' μ. μ. ἐγένοντο ὄντιληται προστάθεια τοῦ ἔχθρου πρὸς συγκέντρωσιν τῶν φυγάδων παρὰ τὴν Ραψίσταν.

Κατὰ τῶν συγκεντρώσεων δύος τούτων ἔβαλε τὸ δρειβατικὸν ἥμαντιν προθόβολικὸν διβίδων, διασκορπίσαντας αὐτάς.

“Απὸ τῆς 2 μ. μ. ὡρας δὲ ἔχθρος ἐθεδιό τεφύγων πρὸς τὰ Ιωάννινα καταδιωκόμενος ὑπὸ πυρὸς πυροθόβολικοῦ.

“Η τοιαύτη ὑποχώρησις τοῦ ἔχθρου ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς ἐσπέρας.

Τὸ Μπιζάνι ήδη καλύπτεται ὑπὸ λευκῶν σημαῖν.

Κωνσταντῖνος Διάδοχος

“Εμὴν Ἀγα, Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου, 4.40' μ. μ. — Εἰς τὰς 4.40' μ. μ. ἐπανῆλθον ἐξ Ιωαννίνων οἱ πληρεχόμενοι τοῦ Διαδόχου διὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πρωτοπόλεων. Τὸ φρούριον καὶ ἡ φρουρὰ παραδίδεται ἀνενδρών. Τὸ συνταχθὲν πρωτόκολλον περιλαμβάνει τὰς τέσσαρας ἐπομένας παραγράφους.

1) Τὸ φρούριον τῶν Ιωαννίνων παραδίδεται εἰς τὸν εἰσόδον της πόλεως μὲν ὑπεδέχθησαν δὲ Μητροπόλεις.

2) Τὰ σήμερον ἐν τῷ φροντίῳ εὑρίσκομενα στρατεύματα παραδίδονται ὡς αἰχμάλωτα πολέμου.

3) Ἀπαν τὸ πολεμικὸν ὑλικόν, διπλα, σημαῖαι καὶ ἵπποι, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν στρατὸν παραδοθήσονται τῷ ἐλληνικῷ στρατεύματι εἰς ἣν καταστασιν εὑρίσκονται.

4) Πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, οἱ πληγωμένοι καὶ ἀσθενεῖς, ὑπάγονται εἰς τὸν νόμον τοῦ πολέμου.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Εσσάτη πρὸς τὴν στρατηγείην τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν πρωτίαν, ἡ δὲ τροφή φρουράς συνέκειτο ἐξ 33 χιλ. ἀνδρῶν.

“Ο οὐπλαρχὸς Στόλιος ἀναφέρει τὸν θρησκευτικὸν δοκηγάνων, τῶν προξενῶν τοῦ Διαδόχου.

“Ο πάντας τοῦ στρατοῦ παραδίδεται τῷ Εσσάτη πρὸς τὴν στρατηγού τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον ἐπιτητητος παραδοθήσει τῆς Ιωαννίνων ὅπου ἀπεστάλη παρὰ τὸν στρατηγὸν, διὰ τοῦ πρωτοπολίτη Μητροπόλεως.

“Ο Μητροπόλιτης Παραμυθίας ἀπέστειλε κατὰ τὸν Βασιλέα, Διαδόχον καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

“Ο Αντιφόντας καταλλήλως. Ζητωκραυγαὶ υπὲρ τοῦ Βασιλέως, Διαδόχου καὶ ὑμάντανον τοῦ Εμίν ‘Αγα σήμερον τὴν ἀποκόρων Τουρκαλβανού, πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τρεῖς ἀξιωματικοὶ μοὶ παρέδωκαν φρουράς προσλαμβάνεις Μητροπολίτης.

ἡ πόλις, τὰ φρούρια καὶ ὁ στρατός τῶν Ιωαννίνων, διώρισα στρατιωτικὸν διοικητὴν τῶν Ιωαννίνων τὸν ποστοράτηγον. Σούτσον, διὰ διεταξα, νά μεταβῇ μετὸ τοῦ συγτάγματος ἱππικοῦ καὶ καταλάβῃ τὴν πόλιν

τοῦ φρούριον τοῦ ποστοράτηγον τοῦ πρωτόκολλον τῆς Ραψίσταν.

Κατὰ τὴν καταλήψιν ἐπεκράτησε τελείως τὰς τάξις. Σήμερον τὴν μεσημβρίαν νοτίως τοῦ ποστοράτηγον τοῦ φρούριον τοῦ ποστοράτηγον τοῦ πρωτόκολλον τῆς Ραψίσταν.

Τὸ 7ον σύνταγμα τοῦ ποστοράτηγον τοῦ ποστοράτηγον τοῦ φρούριον τοῦ ποστοράτηγον τοῦ πρωτόκολλον τῆς Ραψίσταν.

Τὸ 7ον σύνταγμα τοῦ ποστοράτηγον τοῦ ποστοράτηγον τοῦ φρούριον τοῦ π

σιασμέντας μοι καποίους μπέηδες και ἀγάδες χαίρω ἀναφέρων κατάληψην και ὑποταγήν ἐπίσης Τσαμουριάς μέχρι Καλαμᾶ και ἐκεῖθεν Φιλιάτες.

Διά τημάτων μου κατέχω Παραμυθίαν, Καρβουνάριον, Μαργαρίτιον, Πάργαν, Κορδώνην, Γουμενίσσαν, Καστρί, Φιλιάτες, Νεοχώρι, ἀποτλίζων τοὺς καποίους μὴ δυνάμενος νὰ διαθέσω τημάτα δὲλλαχοῦ πέραν Καλαμᾶ. Μεταβαίνω εἰς ἄπαντα τὰ καταληφθέντα μέρη.

Οὐ δύναμαν δὲ βουλευτής Μεχσίν Ντίνο προσῆλθε μετὰ πολλῶν προκρίτων, βέηδων και ἀγάδων ἀπὸ τὸ Καστρί και ἐδήλωσε μεθ' ὅλων τελείων ὑποταγήν.

Ηπίης

Ιωάννινα, Κυριακὴ 3 Μαρτίου. — Σήμερον ἡ 8η μεραρχία μετὰ τοῦ συντάγματος τοῦ Ιππικοῦ ἐπροχώρησεν ἀπὸ Χάνι Δελβινάκι μέχρι τῆς διασταύρωσεως τῆς δόδοι πρὸς τὸ Δέλβινον και Ἀργυρόκαστρον.

Ἡ ἐμιροσθοφυλακὴ τοῦ ἔχθροῦ προσβλήθεισα περὶ τὴν Ἀρινύτσαν ἐτράπη εἰς φυγήν. Δύο τάγματα ἔχθρικα ἐκ 30 σειωματικῶν και 570 ἀνδρῶν ἥχμαλωτίσθησαν.

Κωνσταντῖνος Διάδοχος

Κυριακὴ 3 Μαρτίου. — Χθές π. μ. ἀποβατικὸς στρατὸς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ θωρηκτοῦ «Στέτσου» κατέλαβε τὴν νῆσον Σάμον. Ὁ ἐνθυσιασμὸς τοῦ λαοῦ εἶναι ἀπερίγραπτος.

Ιωάννινα, Κυριακὴ 3 Μαρτίου. — Σήμερον ἡ 8η μεραρχία ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συντάγματάρχου και Ματθαιοπόλου προήλασε κατὰ τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ἐμμα τῇ προσεγγίσει αὐτῆς και μετά τινας βολας τοῦ πυροβολικοῦ, ὁ ἔχθρος ὑπεχώρησε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Τετελενίου. Ή μεραρχία κατέλαβε τὴν πόλιν.

Κωνσταντῖνος Διάδοχος

Ο ΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ἡ Κυβέρνησις ἀνέθεσεν εἰς τὸν θαλασσογράφον κ. Β. Χατζῆν νὰ ζωγραφίσῃ τὴν τελευταίαν ναυμαχίαν τῆς 5ης Ιανουαρίου. Απὸ τὸν χρωστῆρα τοῦ κ. Χατζῆ περιμένομεν κατὶ ἀντάξιον τῆς μεγάλης ἡμέρας.

Ἄνερακαλύψθη ὅτι εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων ὑπῆρχαν ἀσανσέρ.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νεαπόλεως ἴδρυθη ἔδρα τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας.

Ο δῆμος Ἀρκαΐνων ἐνήρθησε 25 χιλιάδας δραχμᾶς διὰ τὸν ἐναέριον στόλον μας.

Ἀπένθανε ὁ γάλλος στρατιωτικὸς ζωγράφος Ἐδουάρδος Ντετάλ, 64 ἔτῶν. Ἡ γαλλικὴ τέχνη χάνει ἔναν ἀληθινόν καλλιτέχνην.

Τὸν Αἴγυουστον 1913 καλεῖται Γεωλογικὸν Συνέδριον εἰς Τορόντον τοῦ Καναδᾶ. Ἡ Ἑλλὰς προσεκλήθη νὰ ἀποστείλῃ ἀντιπρόσωπον.

Πολὺς λόγος γίνεται εἰς τὴν Τσαλίαν διὰ τὰς προσεχεῖς παραστάσεις τῶν ἔργων τοῦ Εδριπίδου εἰς τὸ «Λαϊκόν θέατρον» τοῦ Μιλάνου. Θὰ δοθοῦν αἱ «Βακχίδες» η «Ἀλκηστίς» και ὁ «Κύκλωψ». Μεταφραστής είναι ὁ καθηγητής τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ

Πανεπιστήμιον τῆς Πάδουνας κ. Ἐκτιώ Ρομανίδης, μεταφραστής και τοῦ Ἀριστοφάνους. Ὁ ἵταλος τύπος ἔχει τὸ φιλολογικὸν γεγονός μὲ καθημερινὰ ἀρθρά και ἀναλύσεις τῶν ἔργων ποὺ θὰ παρασταθοῦν.

Ἄπεθανε ὁ διευθυντής τοῦ «Messager d'Athènes» Α. Στεφανόπουλος.

Οι Χῖοι συλλέγουν ἔργανος διὰ νὰ παραγγείλουν ἵνα πολεμικόν. Τὴν πρωτοβουλίαν εἶχε ὁ μητροπολίτης κ. Σερώνυμος Γοργίας.

Νεώτατος ἀπέθανε ὁ ἀθλητής ὀλυμπιονίκης Τσικλητήρας. Τὴν κηδείαν του ἀνέλαβε ἡ πολιτεία τιμῶσα τὸν νεκρόν.

Ο τελευταίος ἀποθανὼν Πειραιώτης Παναγιώτης Κολοσσύκας ἐκληροδότησε εἰς τὸν Δῆμον Πειραιῶς περὶ τὰς 500 χιλιάδας δραχμᾶς διὰ νὰ κτισθῇ μέγαρον τῶν ὀραίων τεχνῶν.

Τὰς 6 Μαρτίου ἐορτάζεται εἰς τὴν Ρωσσίαν ἡ 30οτη ἐπετηρίς τῆς δυναστείας Ρωμανόφ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Ἀπάντων τοῦ Μαβίλη παρακαλεῖ δύσους ἔχον γράμματά τον νὰ τὰ στείλουν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου, 4 ὄδες Λέσχα, διὰ νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν ἔκδοσιν. Τὰ γράμματα θὰ ἀντιγραφοῦν και ὅτι παρασταθοῦν ἀμέσως.

Ἄπεθανε ὁ ζωγράφος Πολυχρόνης Λεμπέσης. Εἰς προσεγγές τεύχος θὰ γράψουν τὰ «Παναθήναια» διὰ τὸν ἐκλεκτὸν τεχνίτην.

Ἐλάβαμεν τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν:

Κύριε Μιχαηλίδη,

ΕΙΣ τὸ τελευταῖον φύλλον τῶν «Παναθηναίων» σας δὲ μὲ τὴν ὑπογραφήν «Ἀναστασόπουλος Ἀθηναῖος» καθὼς και ὁ κ. Πάτης Θέλουν, γράφοντες περὶ τῆς ἱστορίας Βασιλικῆς τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ, νὰ δώσουν τόπον γεννήσεως ταύτης ἀπλῶς τὴν Παραμυθίαν η μᾶλλον ὡς λέγει ὁ κ. Πάτης «ενέα κόρη ἀπὸ τὴν Παραμυθίαν...» και κατόπιν ὁ κ. Ἀθηναῖος «πόρη κάποιου Κονταξῆ...»

Τὸ τοιοῦτον δῶμας εἶναι διλοτελῶς ἀναληθές, καθ' ὅσον η Βασιλικὴ ἐγεννήθη εἰς Λιμπάνοβον (Γρεβενῶν) και ἡτο γόνος τῆς οἰκογενείας τῶν Ἐξάρχων η Γομαριάρηδων, τῶν ὅποιων οἱ ἀπόγονοι ενδισκούνται ἀκόμη ἐν Λαμίᾳ και ἐν Λιμπανόβῳ και Σχοινιγάρῳ (Γρεβενῶν). Ἡτο ἔξαδέλφη τοῦ Νικολάου Ἐξάρχου η Γομαριάρη και ὁνομάζετο Βασιλικὴ Ἐξάρχου. Ἡ οπάγη ὑπὸ τὸν ὀπαδῶν τοῦ Ἀλῆ η κατ' ἔκδοσιν τῆς κυρουλακοῦ μου (Αικατερίνης Ἐξάρχου, ὀνειριδῆς τῆς Βασιλικῆς) ἐκ τῆς ἔξωθι τοῦ Λιμπινόβου βρύσης.

Ἄντα μόνον πρός τὸ παρόν ἐπιψυλασσόμενος νὰ ἐπανέλθω, ὅπόταν συμπληρώσω τὰ τῆς ἱστορίας ταύτης, δι' ἣν και μετέβην πρὸ 2 ἔτῶν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Μεθ' ὑπολήψεως
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΑΖΟΣ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ρυθμοὶ και Νόμοι, Α. Ι. Παραχαρίδου, Τραπέζος, Δραχ. 2,50.

Υγρος στὸν Διάδοχον Κωνσταντῖνον, Τυμφροτοῦ, Ἀθηναῖα.